

RAPORT ROCZNY / ANNUAL REPORT

'08

Prezentujemy Państwu sprawozdanie z działalności Polskiego Centrum Akredytacji za 2008 rok. Rok ten upłynął pod znakiem dalszego doskonalenia systemu zarządzania, podnoszenia kompetencji personelu zatrudnionego w PCA oraz dostosowywania naszych działań do poziomu umożliwiającego zapewnienie wysokiego, zgodnego z wymaganiami norm międzynarodowych, stopnia kompetencji akredytowanych przez PCA podmiotów.

Szczegółowe dane opisujące działania PCA w roku 2008 zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach niniejszego sprawozdania.

Eugeniusz W. Roguski
Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji

We are pleased to present you the Annual Report of activity of Polish Centre for Accreditation in 2008. Within the year, Polish Centre for Accreditation furthered the improvement of its management system, upgraded the competence of its personnel and adjusted its activities in order to assure high level of competence of PCA accredited entities to operate in accordance with the requirements of the international standards.

The detailed information describing PCA activity in 2008 is presented in the following chapters of this Annual Report.

1	SYSTEM ZARZĄDZANIA PCA	4	1	PCA MANAGEMENT SYSTEM	4
1.1	Audyty wewnętrzne i przeglądy zarządzania	5	1.1	Internal audits and management reviews	5
1.2	Oceny zewnętrzne	7	1.2	External evaluations	7
1.3	Zmiany wymagań akredytacyjnych	7	1.3	Change in the accreditation requirements	7
1.4	Dokumenty PCA	8	1.4	PCA documents	8
1.5	Skargi i odwołania	13	1.5	Complaints and appeals	13
1.5.1	Skargi i wnioski dotyczące działalności PCA	13	1.5.1	Complaints and proposals on PCA activity	13
1.5.2	Skargi dotyczące działalności akredytowanych podmiotów	13	1.5.2	Complaints on activities of PCA accredited entities	13
1.5.3	Odwołania	13	1.5.3	Appeals	13
2	WYKONANIE ZADAŃ STATUTOWYCH	14	2	EXECUTION OF STATUTORY TASKS	14
2.1	Prowadzenie działalności akredytacyjnej	14	2.1	Performance of accreditation activity	14
2.2	Rozwój działalności akredytacyjnej	16	2.2	Development of accreditation activity	16
2.3	Rada ds. Akredytacji	17	2.3	The Council for Accreditation	17
2.4	Komitety Techniczne ds. Akredytacji i Komitety Techniczne Specjalistyczne działające przy PCA	18	2.4	Technical Committees for Accreditation and Sectoral Technical Committees in PCA	18
2.4.1	Komitety Techniczne ds. Akredytacji	18	2.4.1	Technical Committees for Accreditation	18
2.4.2	Komitety Techniczne Specjalistyczne	18	2.4.2	Sectoral Technical Committees	18
2.5	Personel stały	19	2.5	Permanent personnel	19
2.6	Szkolenia	20	2.6	Training courses	20
2.6.1	Szkolenia otwarte	20	2.6.1	Open training activities	20
2.6.2	Szkolenia wewnętrzne dla audytorów	21	2.6.2	Internal training courses for PCA assessors	21
2.7	Baza audytorów	22	2.7	Assessors' database	22
2.8	Promocja i działalność wydawnicza	23	2.8	Promotion and publication activity	23
2.8.1	Informacje prasowe	23	2.8.1	Press information	23
2.8.2	Spotkania zewnętrzne	24	2.8.2	External meetings	24
2.8.3	Spotkania wewnętrzne	26	2.8.3	Internal meetings	26
2.8.4	Inne działania promocyjne	27	2.8.4	Other promotion activities	27
2.9	Współpraca z urzędami centralnymi i organizacjami zainteresowanymi systemem oceny zgodności	28	2.9	Cooperation with central administration and organizations having interest in conformity assessment system	28
2.10	Opiniowanie dokumentów	29	2.10	Endorsement of documents	29
3	WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	30	3	INTERNATIONAL COOPERATION	30
3.1	Współpraca z organizacjami zrzeszającymi jednostki akredytujące	31	3.1	Cooperation with organizations that unite accreditation bodies	31
3.2	Realizacja umowy Twinning Light	34	3.2	Realization of the Twinning Light contract	34
3.3	Organizacja posiedzenia komitetu EA MAC	35	3.3	Organizational work on the EA MAC meeting	35
4	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA PCA	36	4	PCA FINANCIAL ACTIVITY	36
4.1	Zasady finansowania	37	4.1	Rules of financing	37
4.2	Podstawy prawne działalności finansowej	37	4.2	Legal basis of PCA financial activity	37
4.3	Bilans	38	4.3	Balance sheet	38
4.4	Rachunek zysków i strat	42	4.4	Profit and loss account	42
4.5	Wykonanie budżetu Polskiego Centrum Akredytacji za 2008 r.	44	4.5	Execution of PCA budget for 2008	44
4.6	Wysokość i struktura przychodów z działalności akredytacyjnej w 2008 r.	46	4.6	Amount and structure of income from accreditation activity in 2008	46
4.7	Wynagrodzenia w 2008 r.	46	4.7	Wages in 2008	46
4.8	Podsumowanie	47	4.8	Summary	47

01 SYSTEM ZARZĄDZANIA PCA / PCA MANAGEMENT SYSTEM

1.1 AUDITY WEWNĘTRZNE I PRZEGLĄDY ZARZĄDZANIA / INTERNAL AUDITS AND MANAGEMENT REVIEWS

W 2008 roku przeprowadzono 4 audyty wewnętrzne, które swoim zakresem objęły działania PCA odpowiadające wymaganiom normy PN-EN ISO/IEC 17011, w szczególności dotyczyły one:

- procesów akredytacji i nadzoru;
- rozszerzenia działalności akredytacyjnej;
- odpowiedzialności prawnej, realizacji zobowiązań i finansowania działalności PCA;
- bezstronności funkcjonowania PCA;
- zakresu działalności akredytacyjnej i stawianych wymagań akredytacyjnych;
- zarządzania personelem stałym i zewnętrznym;
- dostępu do wiedzy eksperckiej;
- badań biegłości/ spójności pomiarowej;
- szkoleń otwartych;
- współpracy z klientem, promocji;
- współpracy międzynarodowej;
- powoływania się na akredytację, stosowania znaków MLA.

W dniu 8 lutego 2008 roku odbył się przegląd zarządzania, podczas którego dokonano podsumowania wyników działalności w 2007 roku, ustalono cele i zadania na 2008 rok w zakresie poprawy systemu zarządzania oraz realizacji procesów w zgodności z odpowiednimi normami i oczekiwaniami zainteresowanych stron, a także ustalono środki konieczne do realizacji zadań.

PRZEGLĄD PRZEPROWADZONO W OPARCIU O ANALIZĘ:

- wyników auditów wewnętrznych, statusu działań korygujących/ zapobiegawczych, trendów niezgodności, skarg, wniosków i odwołań, sprzężenia zwrotnego od zainteresowanych stron, zmian mogących mieć wpływ na system zarządzania i działalność akredytacyjną, wykonania celów i zadań w roku poprzednim;
- stanu personelu stałego i zewnętrznego (stan liczebny, planowane zmiany, szkolenia, wyniki monitorowania);
- wyników działalności akredytacyjnej (stan liczebny, realizacja harmonogramu, terminowość procesów, praca Komitetów, rozszerzenia działalności akredytacyjnej);
- wyników działalności szkoleniowej PCA oraz w zakresie wydawnictw i promocji.

In 2008, 4 internal audits were conducted that covered PCA activities carried out in accordance with the requirements of the standard PN-EN ISO/IEC 17011, which especially concerned:

- accreditation and surveillance processes;
- extension of accreditation activity;
- legal responsibility, fulfillment of commitments and financing of PCA activity;
- impartiality of PCA operation;
- scope of accreditation activity and accreditation requirements;
- management of permanent and external personnel;
- access to expertise;
- proficiency testing/ measurement traceability;
- open training courses;
- cooperation with clients and promotion;
- international cooperation;
- referring to accreditation status and using the MLA marks.

The management review took place on 8 February 2008 where the results of PCA activity in 2007 were summed, as well as the goals and objectives for 2008 were established. The above concerned improvement of PCA management system and realization of processes in compliance with the relevant standards and expectations of interested parties. Also, the means required to complete the tasks were determined.

THE REVIEW WAS CONDUCTED ON THE BASIS OF ANALYSIS OF:

- results of internal audits, status of corrective/preventive actions, trends in nonconformities, complaints, proposals and appeals, feedback from interested parties, changes having potential impact on the management system and on the accreditation activity, fulfillment of the previous year's goals and objectives;
- the state of permanent and external personnel (number of personnel, planned changes, training courses, results of monitoring);
- results of the accreditation activity (number of accreditations, realization of the schedule, meeting the processes' deadlines, work of the Committees, extension of the accreditation activity);
- results of PCA training, publishing and promotion activities.

01 SYSTEM ZARZĄDZANIA PCA / PCA MANAGEMENT SYSTEM

W związku z tym, że szereg prac doskonalących nie zostało zakończonych w roku 2007, kierownictwo PCA podczas przeglądu zarządzania podjęło decyzję dot. kontynuowania prac w zakresie:

- zmiany organizacyjnej;
- doskonalenia procesu zarządzania auditorami (baza auditorów, szkolenia, monitorowanie, obserwacje);
- wdrożenia nowych zasad raportowania;
- określenia zasad formułowania zakresów akredytacji w powiązaniu z bazą auditorów;
- wzmocnienia działalności PCA poprzez reorganizację pracy Komitetów Technicznych;
- usprawnienia logistycznej obsługi procesów akredytacji i nadzoru (wykorzystania narzędzi informatycznych);
- usprawnienia nadzoru nad dokumentacją i postępowania z zapisami.

PCA management, because of the failure to complete some of the improvement tasks in 2007, made the decision to proceed with the work in the scope of:

- organisational change;
- improvement of the process for managing of assessors (the assessors' database, training, monitoring, witnessing);
- implementation of new rules of reporting;
- defining the rules for formulating of accreditation scopes in connection with the assessors' database;
- strengthening of PCA operation by reorganization of work of the Technical Committees;
- improvement of the logistic part of accreditation and surveillance processes (making use of IT tools);
- improvement of documentation control and handling of records.

1.2 OCENY ZEWNĘTRZNE / EXTERNAL EVALUATIONS

W 2008 r. PCA zostało poddane ponownej ocenie w ramach EA MLA (Wielostronne Porozumienie EA). Ocena została przeprowadzona w celu utrzymania przez PCA statusu sygnatariusza porozumienia w zakresie akredytacji jednostek certyfikujących wyroby, jednostek certyfikujących systemy zarządzania, jednostek certyfikujących osoby, jednostek inspekcyjnych oraz laboratoriów badawczych i wzorujących.

In 2008, PCA was subjected to re-evaluation in the framework of EA MLA (EA Multilateral Agreement). The re-evaluation was conducted in order for PCA to maintain its signatory status to the agreement in the field of accreditation of certification bodies (product, management systems, persons), inspection bodies and testing and calibration laboratories.

Ocena została przeprowadzona w dwóch etapach: 14-18 kwietnia 2008 roku (15 osobodni) oraz 2-5 czerwca 2008 roku (8 osobodni) przez zespół ewaluatorów, w skład którego weszli:

The re-evaluation was conducted in two stages: from 14 to 18 April 2008 (15 man-days) and from 2 to 5 June 2008 (8 man-days) by the team of the following evaluators:

- Christina Waddington (FINAS, Finlandia)
- Steve Randall (UKAS, Wielka Brytania)
- Nathalie Savéant (COFRAC, Francja)
- Jure Cizman (SA, Słowenia)
- Carsten Potzies (DAP, Niemcy).

- Christina Waddington (FINAS, Finland)
- Steve Randall (UKAS, Great Britain)
- Nathalie Savéant (COFRAC, France)
- Jure Cizman (SA, Slovenia)
- Carsten Potzies (DAP, Germany).

Ocena ta, oprócz auditu prowadzonego w siedzibie PCA, objęła również swoim zakresem ocenę działalności PCA w rzeczywistych warunkach, tj. podczas ocen prowadzonych u klientów PCA. Ewaluatorzy EA obserwowali łącznie 8 audytów prowadzonych przez auditorów PCA.

The re-evaluation, beside the part carried out in PCA head office, also included witnessing visits to evaluate PCA operation in real circumstances, i.e. while PCA assessors conducted assessments at PCA clients' premises. The EA evaluators witnessed 8 assessments conducted by PCA assessors.

W wyniku oceny zespół stwierdził 3 niezgodności, 8 spostrzeżeń i 3 komentarze. Przedstawione przez PCA dowody realizacji działań korygujących pozwoliły zespołowi ewaluatorów na sformułowanie pozytywnej rekomendacji dot. kontynuowania przez PCA uczestnictwa w Porozumieniu EA MLA we wszystkich zakresach.

As a result of EA re-evaluation, 3 nonconformities, 8 observations and 3 comments were stated. The evidence of the corrective actions performed by PCA allowed the evaluation team to formulate the positive recommendation to prolong PCA membership in EA MLA in all evaluated fields. The final decision in this matter will be made in 2009.

1.3 ZMIANY WYMAGAŃ AKREDYTACYJNYCH / CHANGES IN THE ACCREDITATION REQUIREMENTS

W 2008 r. został zakończony okres przejściowy w związku z wprowadzeniem nowej normy PN-EN ISO/IEC 17021 dla jednostek certyfikujących systemy zarządzania. Wszystkie akredytowane dotychczas przez PCA jednostki certyfikujące według dokumentów kryterialnych PN-EN 45012 i PKN - ISO/IEC Guide 66 pomyślnie przeszły procesy oceny wg nowej normy przed dniem 15 września 2008 r., czyli przed końcem okresu przejściowego.

In 2008, the transition period for implementation of the new standard PN-EN ISO/IEC 17021 for management system certification bodies was commenced. All certification bodies accredited by PCA up to date in accordance with the criteria documents PN-EN 45012 and PKN - ISO/IEC Guide 66 had successfully undergone the assessment processes carried out in accordance with the new standard until 15 September 2008, i.e. before the end of the transition period.

12 czerwca 2008 roku PCA ogłosiło komunikat w sprawie stosowania norm PN-EN 45011 i PN-EN ISO/IEC 17021 w odniesieniu do certyfikacji wg normy PN-EN ISO 3834.

On 12 June 2008, PCA announced a communiqué on the application of the standards PN-EN 45011 and PN-EN ISO/IEC 17021 for certification to the standard PN-EN ISO 3834.

01 SYSTEM ZARZĄDZANIA PCA / PCA MANAGEMENT SYSTEM

1.4 DOKUMENTY PCA / PCA DOCUMENTS

NOWE DOKUMENTY PCA

DAC-15 Program akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania jakością wg normy PN-EN ISO 13485:2005 (wydanie 1 z 8.01.2008 roku) - tekst niniejszego dokumentu opracowano w celu dostarczenia wyjaśnień ułatwiających jednolite stosowanie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17021:2007 w procesach akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania jakością wg PN-EN ISO 13485:2005 u dostawców wyrobów medycznych. Niniejszy dokument uzyskał pozytywną opinię Ministerstwa Zdrowia.

DAC-17 Wytyczne PCA do stosowania normy PN-EN ISO/IEC 17021 (wydanie 1 z 27.05.2008 roku). Dokument ten powstał w związku ze zmianą wymagań akredytacyjnych dla jednostek certyfikujących systemy zarządzania wynikających z wdrożenia wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17021. Jego celem było dostarczenie wytycznych ułatwiających jednolite podejście auditorów PCA oraz obecnych i potencjalnych klientów PCA.

ZNOWELIZOWANE DOKUMENTY PCA

DA-01 Opis systemu akredytacji (wydanie 6 z 15.02.2008 roku) – wprowadzono zmiany w zakresie: przyjmowania dokumentacji w wersji papierowej i elektronicznej, przeglądu dokumentacji, postępowania z kartami niezgodności po obserwacjach i przeglądzie dokumentacji, procesu podejmowania decyzji – żądania dodatkowych działań korygujących, przeprowadzenia dodatkowej oceny.

DA-02 Zasady stosowania symboli akredytacji PCA (wydanie 9 z 31.12.2008 roku) – podstawowa zmiana wprowadzona w znowelizowanym dokumencie dotyczyła stosowania symbolu akredytacji (lub powołania tekstowego) w dokumentach zawierających wyniki własnych badań/wzorcowań/inspekcji, zarówno akredytowanych, jak i nieakredytowanych.

NEW PCA DOCUMENTS

DAC-15 Accreditation program for quality management system certification bodies certifying in accordance with PN-EN ISO 13485:2005 (edition 1 of 8.01.2008). This document was prepared in order to provide explanation to facilitate a uniform application of requirements of the standard PN-EN ISO/IEC 17021:2007 in the accreditation processes of quality management system certification bodies certifying in accordance with the standard PN-EN ISO 13485:2005 for medical devices suppliers. The document was approved by the Ministry of Health.

DAC-17 PCA guidance on the application of PN-EN ISO/IEC 17021 (edition 1 of 27.05.2008). This document was prepared in connection with the change of the accreditation requirements for management system certification bodies resulting from implementation of the requirements of the standard PN-EN ISO/IEC 17021. Its purpose was to provide guidelines to facilitate a uniform approach of PCA assessors, as well as present and prospective PCA clients.

AMENDED PCA DOCUMENTS

DA-01 Description of accreditation system (edition 6 of 15.02.2008) – the introduced changes concerned: acceptance of documentation in electronic and paper versions, documentation review, proceeding with the nonconformity reports following witnessing and documentation review, decision making process – a request for additional corrective action and conducting of additional assessment.

DA-02 Rules for application of PCA accreditation symbols (edition 9 of 31.12.2008) – the basic change introduced in the amended document concerned application of the accreditation symbol (or the text reference to accreditation) in documents containing results of entity's own tests/calibrations/inspections, both accredited and non accredited.

DA-05 Polityka Polskiego Centrum Akredytacji dotycząca wykorzystywania badań biegłości / porównań międzylaboratoryjnych w procesach akredytacji i nadzoru (wydanie 4 z 7.02.2008 roku) – zmiana dotyczyła wprowadzenia punktu 5.5 o następującej treści: „W wypadkach, kiedy odpowiednie programy PT/ILC nie są dostępne, PCA zaleca, by laboratoria, których to dotyczy, organizowały porównania międzylaboratoryjne z innymi laboratoriami we własnym zakresie. Porównania takie mogą obejmować dwa laboratoria, chociaż preferuje się udział większej liczby uczestników, co może być bardziej użyteczne.”

DAB-07 Akredytacja laboratoriów badawczych.

Wymagania szczegółowe.

(wydanie 3 z 18.02.2008 roku) - istotne zmiany związane z wydaniem 3. dotyczyły zasad postępowania PCA odnośnie:

- formułowania zakresu akredytacji i wprowadzenia nowej klasyfikacji dziedzin i obiektów badań;
- oceny wzorcowań wewnętrznych, osób autoryzujących sprawozdania z badań oraz osób odpowiedzialnych za opinie i interpretacje włączane do sprawozdań z badań;
- dokumentacji przekazywanej do PCA przed każdą oceną w nadzorze oraz konieczności przekazywania do PCA procedur badawczych;
- postępowania w przypadku uaktualnienia zakresu akredytacji wynikającej z nowelizacji dokumentów normatywnych.

(wydanie 4 z 15.07.2008 roku) - istotne zmiany związane z wydaniem 4. ww. dokumentu zostały podyktowane ujednoliceniem podejścia do kwestii podwykonawstwa w obszarze badań i wzorcowań.

DAP-04 Akredytacja laboratoriów wzorcujących.

Wymagania szczegółowe.

(wydanie 3 z 15.07.2008 roku) - zmiana ww. dokumentu była związana z ujednoliceniem podejścia do kwestii podwykonawstwa w obszarze badań i wzorcowań. Ponadto, w zakresie akredytacji laboratoriów wzorcujących wprowadzono zasady dot. wydawania świadectw pomiaru.

DAPT-01 Akredytacja organizatorów badań biegłości.

Wymagania szczegółowe.

(wydanie 2 z 4.12.2008 roku) – zmiana dokumentu została podyktowana wprowadzeniem dokumentu ILAC-G13:08/2007 „Wytyczne ILAC – Wymagania dotyczące kompetencji organizatorów programów badań biegłości” jako wymagania akredytacyjnego.

DA-05 PCA policy for the use of proficiency testing/interlaboratory comparison in accreditation and surveillance processes (edition 4 of 7.02.2008) – the changes concerned introduction of point 5.5 saying: „In the cases when suitable PT/ILC programs are not available, PCA recommends that the laboratories concerned would organize themselves interlaboratory comparisons with the other laboratories. Such comparisons can involve two laboratories, though participation of more laboratories is preferable for its usefulness.”

DAB-07 Accreditation of testing laboratories.

Specific requirements.

(edition 3 of 18.02.2008) – the essential changes in edition 3 concerned PCA rules with regard to:

- formulation of the scope of accreditation and introduction of new classification of the fields and objects in testing;
- assessment of internal calibration, persons authorizing testing reports and persons responsible for providing conclusions and interpretations of testing reports;
- documentation submitted to PCA prior to each surveillance assessment and the necessity to submit the testing procedures to PCA;
- dealing with an update of the scope of accreditation resulting from amendments to the normative references.

(edition 4 of 15.07.2008) – the essential changes in edition 4 of the document were related to uniformity of the approach to subcontracting in testing and calibration.

DAP-04 Accreditation of calibration laboratories.

Specific requirements.

(edition 3 of 15.07.2008) – the change in the document was related to unification of the approach to subcontracting in testing and calibration. Moreover, there were introduced the rules for issuing of measurement certificates by calibration laboratories.

DAPT-01 Accreditation of proficiency testing providers.

Specific requirements.

(edition 2 of 4.12.2008) – the change in the document was caused by the introduction of the document ILAC-G13:08/2007 Guidelines for the Requirements for the Competence of Providers of Proficiency Testing Schemes as the accreditation requirement;

01 SYSTEM ZARZĄDZANIA PCA / PCA MANAGEMENT SYSTEM

DAC-08 Akredytacja jednostek certyfikujących.

Wymagania szczegółowe. (wydanie 4 z 15.01.2008 roku):
Podstawowe zmiany w dokumencie w odniesieniu do jednostek certyfikujących wyroby dotyczyły:

- wprowadzenia nowych wymagań akredytacyjnych (PN-EN ISO/IEC 17030, przewodników ISO/IEC Guide 28, 53, 67) i aktualizacji dokumentów PCA;
- wprowadzenia wymagania dotyczącego opracowania programów certyfikacji wyrobów zgodnie z przewodnikiem ISO/IEC Guide 67;
- wymagań w zakresie możliwości badawczych jednostek;
- określania zakresu akredytacji (m.in. wprowadzenie klasyfikacji wyrobów zgodnie z Załącznikiem nr 1 do DAC-08; stosowanie programów certyfikacji zgodnie z przewodnikiem ISO/IEC Guide 67 oraz niedatowanych oznaczeń norm).

Podstawowe zmiany w dokumencie w odniesieniu do jednostek certyfikujących systemy zarządzania dotyczyły:

- aktualizacji wymagań akredytacyjnych (PN-EN ISO/IEC 17021, dokumenty PCA);
- określenia zakresu akredytacji;
- wprowadzenia wymagania dotyczącego przeprowadzenia co najmniej jednego procesu certyfikacji w danym obszarze przed złożeniem wniosku o akredytację na certyfikację systemu zarządzania organizacją, wymienionym w formularzu FAC-02;
- wprowadzenia nowej branży o szczególnym zagrożeniu: 28 - Budownictwo - F;
- podstawową zmianą w odniesieniu do jednostek certyfikujących osoby było wprowadzenie jednoznacznej zasady mówiącej, że podczas planowanego nadzoru obserwowany jest co najmniej jeden egzamin w danym cyklu akredytacji według każdego programu certyfikacji.

DAC-08 Accreditation of certification body.

Specific requirements. (edition 4 of 15.01.2008).
The basic changes concerning product certification body related to:

- introduction of new accreditation requirements (PN-EN ISO/IEC17030, ISO/IEC Guide 28, 53, 67) and updating of PCA documents;
- introduction of the requirement for development of product certification schemes in accordance with ISO/IEC Guide 67;
- requirements for testing capability of certification body;
- determination of the scope of accreditation (inter alia, introduction of the product classification in accordance with DAC-08, Annex 1; application of certification schemes in accordance with ISO/IEC Guide 67 and standards with no dates).

The basic changes in the document concerning management system certification bodies related to:

- updating of the accreditation requirements (PN-EN ISO/IEC 17021, PCA documents);
- determination of the scope of accreditation;
- introduction of the requirement to conduct at least one certification process in a given field prior to submitting the application for accreditation in the scope of management system certification, as defined in FAC-02 form;
- introduction of a new field that poses particular threat: 28 - Construction - F;
- the basic change in relation to persons' certification bodies was introduction of the rule for witnessing of at least one exam during the scheduled surveillance in an accreditation cycle for each certification scheme.

DAK-07 Akredytacja jednostek inspekcyjnych.

Wymagania szczegółowe.
(wydanie 4 z 15.01.2008 roku) - Istotne zmiany związane z wydaniem 4. ww. dokumentu dotyczyły:

- wprowadzenia definicji lokalizacji kluczowej;
- zasad określania zakresów akredytacji w odniesieniu do rodzaju i zakresu inspekcji określonych w Załączniku nr 1 do ww. dokumentu;
- wprowadzenia wymagań w zakresie wyposażenia kontrolno-pomiarowego i możliwości badawczych jednostek.

(wydanie 5 z 28.08.2008 roku) - zmiana dokumentu została podyktowana koniecznością doprecyzowania zasad dot. określania typów jednostek inspekcyjnych w odniesieniu do ich niezależności i bezstronności. W związku z powyższym wprowadzono punkt 3.2 oraz Załącznik nr 2.

DAC-13 Program akredytacji jednostek certyfikujących

w zakresie rolnictwa ekologicznego w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000 - (wydanie 4 z 3.04.2008 roku) - podstawowe zmiany w dokumencie dotyczyły:

- wprowadzenia nowych wymagań akredytacyjnych (przewodników PKN-ISO/IEC Guide 53 i 67 oraz dokumentu IAF GD 5:2006) oraz aktualizacji dokumentów związanych w postaci przepisów prawnych i dokumentów PCA;
- określenia zakresu akredytacji;
- kryteriów kwalifikacji personelu zaangażowanego w procesy certyfikacji;
- wprowadzenia wymagania dotyczącego wykonania kontroli (bez upoważnienia MRIRW) obserwowanej przez PCA w procesie akredytacji;
- uporządkowania programu w odniesieniu do wszystkich wymagań normy PN-EN 45011:2000.

DAC-14 Program akredytacji jednostek certyfikujących

podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000 - (wydanie 2 z 10.03.2008 roku) - podstawowe zmiany w dokumencie dotyczyły:

- wprowadzenia nowych wymagań akredytacyjnych (przewodników PKN-ISO/IEC Guide 53 i 67 oraz dokumentu IAF GD 5:2006) i aktualizacji dokumentów związanych w postaci przepisów prawnych i dokumentów PCA;
- wprowadzenia wymagania dotyczącego zgodności programów certyfikacji usług SITP PCU-XX z wymaganiami dla systemu 6 wg przewodnika PKN-ISO/IEC Guide 67;
- uzupełnienia usług SITP PCU-07 i SITP PCU-08 dotyczących oświetlenia awaryjnego i dźwiękowych sygnałów ostrzegawczych o 2 nowe programy certyfikacji;
- uporządkowania wytycznych w odniesieniu do wszystkich wymagań normy PN-EN 45011:2000.

DAK-07 Accreditation of inspection bodies.

Specific requirements.
(edition 4 of 15.01.2008) – the essential changes in edition 4 of the document related to:

- introduction of the definition of key location;
- rules for determination of the scope of accreditation in relation to the type and scope of inspection defined in Annex 1 to the document;
- introduction of requirements for control and measurement equipment and testing capability of inspection bodies.

(edition 5 of 28.08.2008) – the change in the document was caused by the necessity to specify the exact rules for determination of the type of inspection bodies in relation to their independence and impartiality. Due to the above, point 3.2 and Annex 2 were introduced.

DAC-13 Accreditation program for certification bodies

certifying in the field of organic farming against the requirements of PN-EN 45011:2000 - (edition 4 of 3.04.2008) – the basic changes in the document related to:

- introduction of new accreditation requirements (PKN-ISO/IEC Guide 53 and 67 and the document IAF GD 5:2006) and updating of reference documents, such as legal regulations and PCA documents;
- determination of the scope of accreditation;
- qualification criteria for personnel involved in the accreditation processes;
- introduction of the requirement to conduct control (without the authorization from the Ministry of Agriculture and Rural Development) subject to witnessing by PCA in the accreditation process;
- arrangement of the accreditation program against all the requirements of PN-EN 45011:2000.

DAC-14 Accreditation program for bodies certifying organi-

zations in the field of fire protection services against the requirements of PN-EN 45011:2000 - (edition 2 of 10.03.2008) – the basic changes in the document related to:

- introduction of new accreditation requirements (PKN-ISO/IEC Guide 53 and 67 and document IAF GD 5:2006) and updating of reference documents, such as legal regulations and PCA documents;
- introduction of the requirement for compliance of the certification scheme for services SITP PCU-XX with the requirements for system 6 in accordance with PKN-ISO/IEC Guide 67;
- addition of two new certification schemes for the services SITP PCU-07 and SITP PCU-08 concerning emergency lighting and warning sound signals;
- arrangement of the guidelines in relation to all of the requirements of PN-EN 45011:2000.

01 SYSTEM ZARZĄDZANIA PCA / PCA MANAGEMENT SYSTEM

TŁUMACZENIA I WDROŻENIE PRZEZ PCA DOKUMENTÓW EA, IAF I ILAC

EA-2/15 Wymagania EA dotyczące akredytacji w zakresach elastycznych;

EA-7/04 Zgodność z prawem jako część akredytowanej certyfikacji w odniesieniu do ISO 14001:2004;

EA-6/02 Wytyczne EA dotyczące stosowania norm EN 45011 i ISO/IEC 17021 w odniesieniu do certyfikacji wg normy EN ISO 3834;

ILAC-G13:08/2007 Wytyczne ILAC – Wymagania dotyczące kompetencji organizatorów programów badań biegłości;

IAF MD 1:2007 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych;

IAF MD 2:2007 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący przenoszenia akredytowanej certyfikacji systemów zarządzania;

IAF MD 3:2008 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zaawansowanych procedur nadzoru i ponownej certyfikacji;

IAF MD 4:2008 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania wspomaganych komputerowo technik auditowania („CAAT”) w akredytowanej certyfikacji systemów zarządzania.

PCA TRANSLATIONS AND IMPLEMENTATION OF THE EA, IAF AND ILAC DOCUMENTS:

EA-2/15 EA requirements for the Accreditation of Flexible Scopes;

EA-7/04 Legal Compliance as a part of Accredited ISO 14001:2004 Certification;

EA-6/02 EA Guidelines of the Use of EN 45011 and ISO/IEC 17021 for Certification to EN ISO 3834;

ILAC-G13:08/2007 Guidelines for the Requirements for the Competence of Providers of Proficiency Testing Schemes;

IAF MD 1:2007 IAF Mandatory Document for the Certification of Multiple Sites Based on Sampling;

IAF MD 2:2007 IAF Mandatory Document for the Transfer of Accredited Certification of Management Systems;

IAF MD 3:2008 IAF Mandatory Document for Advanced Surveillance and Recertification Procedures;

IAF MD 4:2008 IAF Mandatory Document for the use of Computer Assisted Auditing Techniques („CAAT”) for Accredited Certification of Management Systems.

1.5 SKARGI I ODWOŁANIA / COMPLAINTS AND APPEALS

1.5.1 SKARGI I WNIOSKI DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI PCA

W 2008 r. przyjęto i rozpatrzone 10 skarg i 2 wnioski dotyczące działalności PCA, w tym:

- uznane - 6;
- uznane częściowo - 4;
- nie uznane - 2.

1.5.1 COMPLAINTS AND PROPOSALS ON PCA ACTIVITY

In 2008, 10 complaints and 2 proposals relating to the PCA activity were received, which included:

- considered justified – 6;
- considered partially justified – 4;
- considered unfounded – 2.

1.5.2 SKARGI DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI AKREDYTOWANYCH PODMIOTÓW

W 2008 r. wpłynęło do PCA 11 skarg na działalność akredytowanych podmiotów. Skargi te dotyczyły:

- laboratoriów badawczych - 5;
- jednostek certyfikujących wyroby - 4;
- jednostek certyfikujących systemy zarządzania - 2.

1.5.2 COMPLAINTS ON ACTIVITIES OF PCA ACCREDITED ENTITIES

In 2008, 11 complaints on activities of the PCA accredited entities were received. They concerned:

- testing laboratories - 5;
- product certification bodies - 4;
- management system certification bodies - 2.

Wyniki rozstrzygnięcia skarg przedstawiają się następująco:

- uznane – 4;
- uznane częściowo - 1;
- nie uznane – 4.

The results of investigation of complaints are following:

- considered justified – 4;
- considered partially justified – 1;
- considered unfounded – 4.

1.5.3 ODWOŁANIA

W 2008 r. Komitet Odwoławczy działający przy PCA dokonał rozpatrzenia 2 odwołań od decyzji PCA. Pierwsze odwołanie dotyczyło ograniczenia zakresu akredytacji. Komitet Odwoławczy, po rozpatrzeniu odwołania, przekazał sprawę do PCA do ponownego rozpatrzenia. W przypadku drugiego odwołania od decyzji o zawieszeniu akredytacji, Komitet Odwoławczy oddalił odwołanie.

1.5.3 APPEALS

In 2008, the Appeal Committee acting by PCA investigated 2 appeals against PCA decisions. The first appeal concerned reduction of the scope of accreditation. The Appeal Committee, after investigation, submitted the case to PCA for reconsideration. The second appeal on suspension of accreditation was rejected by the Committee.

02 WYKONANIE ZADAŃ STATUTOWYCH / EXECUTION OF STATUTORY TASKS

2.1 PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ / PERFORMANCE OF ACCREDITATION ACTIVITY

W 2008 r. Polskie Centrum Akredytacji realizowało zadania statutowe dotyczące prowadzenia procesów akredytacji laboratoriów badawczych, laboratoriów wzorcujących, jednostek certyfikujących, jednostek inspekcyjnych i innych podmiotów prowadzących oceny zgodności lub weryfikacje, a także nadzoru nad akredytowanymi podmiotami, organizowania szkoleń oraz prowadzenia działalności wydawniczej w zakresie systemu akredytacji.

Wyniki prowadzonej działalności PCA, realizowanej przez Biuro ds. Akredytacji, w skład którego wchodzi trzy działy akredytacji: laboratoriów badawczych (AB), laboratoriów wzorcujących (AP), jednostek certyfikujących i inspekcyjnych (AJ), zostały ujęte w poniższej tabeli:

In 2008, Polish Centre for Accreditation carried out its statutory tasks concerning performance of accreditation processes for testing and calibration laboratories, certification bodies, inspection bodies and the other entities conducting conformity assessments or verifications, as well as surveillance of accredited entities, organization of training courses and carrying out publication activity in the framework of PCA accreditation system.

Results of PCA activity performed by the Accreditation Office that consists of three accreditation departments for: testing laboratories (AB), calibration laboratories (AP), certification and inspection bodies (AJ) are presented in the table below:

	RAZEM / TOTAL	AB	AP	AJ						
	Laboratoria badawcze LB / Testing laboratories LB	Organizatorzy badań biegłości PT / Proficiency testing providers PT	Laboratoria wzorcujące LP / Calibration laboratories LP	Jednostki certyfikujące wyroby JCW / Product certification bodies JCW	Jednostki certyfikujące systemy zarządzania JCS / Management system certification bodies JCS	Jednostki certyfikujące osoby JCP / Persons certification bodies JCP	Jednostki inspekcyjne JK / Inspection bodies JK	Weryfikatorzy EMAS - VE / EMAS verifiers - VE	Weryfikatorzy GHG - VG / GHG verifiers - VG	
Ważnych akredytacji na koniec roku / Accreditations valid at the end of the year	1077	839	0	88	73	31	12	13	13	8
Złożonych wniosków o akredytację / Received applications for accreditation	165	152	2	9	1	0	0	0	0	1
Udzielonych akredytacji / Granted accreditations	151	130	0	8	5	3	1	1	2	1
Zawieszonych akredytacji na koniec roku / Suspended accreditations at the end of the year	4	2	0	0	0	0	0	2	0	0
Cofnięć/rezygnacji z akredytacji / Withdrawals/resignations from accreditation	16	10	0	0	2	1	2	0	1	0
Wygaste akredytacje / Expired accreditations	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Procesów akredytacji w trakcie realizacji / Accreditation processes in progress	237	211	3	16	3	1	1	1	1	0
PROCESY AKREDYTACJI / ACCREDITATION PROCESSES:										
Wizytacji wstępnych / Preliminary visits	54	46	0	8	0	0	0	0	0	0
Ocen na miejscu / On-site assessments	150	137	1	9	2	1	0	0	0	0
Obserwacji (prowadzonych osobno) / Witness visits (conducted separately)	6	0	0	0	3	3	0	0	0	0
PROCESY NADZORU / SURVEILLANCE PROCESSES:										
Ocen na miejscu / On-site assessments	875	652	0	88	71	30	11	12	6	4
Obserwacji (prowadzonych osobno) / Witness visits (conducted separately)	45	0	0	1	25	11	1	0	1	6
Przeglądów dokumentacji / Documentation reviews	136	99	0	2	5	29	0	1	0	0

02 WYKONANIE ZADAŃ STATUTOWYCH / EXECUTION OF STATUTORY TASKS

2.2 ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ / DEVELOPMENT OF ACCREDITATION ACTIVITY

W 2008 r. rozpoczęto prace w zakresie opracowywania trzech nowych programów akredytacji, dotyczących:

- jednostek certyfikujących systemy zarządzania w gospodarce leśnej (norma PN-EN ISO/IEC 17021) oraz jednostek certyfikujących łańcuch dostaw (norma PN-EN 45011) wg wymagań PEFC (Pan-European Forest Certification);
- jednostek certyfikujących systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji wg normy PN-EN ISO/IEC 17021 (uzupełnionej o ISO/IEC 27006);
- jednostek certyfikujących systemy zarządzania WSK (Wewnętrzny System Kontroli) wg normy PN-EN ISO/IEC 17021).

Projekty programów akredytacji w tych obszarach przekazano do opiniowania zainteresowanych stron pod koniec 2008 r.

Akredytacja organizatorów badań biegłości

PCA wdrożyło program akredytacji organizatorów badań biegłości wg kryteriów sformułowanych w dokumencie DAPT-01. We wrześniu 2008 r. przeprowadzono ocenę początkową w procesie akredytacji w Instytucie Łączności – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie. Ocenie poddano komórkę organizacyjną Instytutu - Jednostkę ds. Porównań Międzylaboratoryjnych w obszarze wzorcowań. Pod koniec 2008 roku wpłynęły dwa kolejne wnioski o akredytację organizatorów badań biegłości.

Akredytacja diagnostycznych laboratoriów medycznych

W lipcu 2008 r. rozpoczęto prace nad utworzeniem programu akredytacji diagnostycznych laboratoriów medycznych. 30 września 2008 r. powołano komitet, którego zadaniem była współpraca w zakresie opracowania programu akredytacji.

In 2008, the work to prepare three new accreditation programs for certification bodies was initiated:

- management system certification bodies in forestry (PN-EN ISO/IEC 17021) and supply chain certification bodies (PN-EN 45011) in accordance with the requirements of PEFC (Pan-European Forest Certification);
- information safety management system (ISMS) certification bodies in accordance with PN-EN ISO/IEC 17021 (supplemented with ISO/IEC 27006);
- management system certification bodies certifying internal control systems in accordance with PN-EN ISO/IEC 17021.

Draft accreditation programs in the above fields were submitted to the interested parties for comment at the end of 2008.

Accreditation of proficiency testing providers

PCA implemented accreditation program for proficiency testing providers in accordance with the criteria laid down in the document DAPT-01. In September 2008, initial assessment in the accreditation process was conducted in the State Research Institute of the National Institute for Telecommunications in Warsaw. The assessment was conducted in a division of the State Research Institute – the Unit for Interlaboratory Comparison, in the field of calibration. At the end of 2008, two new applications for accreditation of proficiency testing providers were received.

Accreditation of diagnostic medical laboratories

In July 2008, work on development of accreditation program for diagnostic medical laboratories was commenced. On 30 September 2008, a committee was appointed to cooperate on development of the program.

2.3 RADA DS. AKREDYTACJI / THE COUNCIL FOR ACCREDITATION

W 2008 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady ds. Akredytacji.

In 2008, the Council convened twice.

Tematy pierwszego posiedzenia Rady w dniu 19 czerwca 2008 r.:

- informacja o odwołaniu ze składu Rady ds. Akredytacji Pani Małgorzaty Krowiak jako przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia i powołaniu na to miejsce Pana Piotra Warczyńskiego;
- przyjęcie „Sprawozdania z działalności PCA za rok 2007 r.”;
- akceptacja „Planu finansowego PCA na 2009 r.”;
- przyjęcie wyników analizy Komisji Roboczej dotyczącej przebiegu procesu akredytacji PCBC S.A. na program BRC. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że dostęp do systemu akredytacji jest jednakowy dla wszystkich podmiotów ubiegających się o akredytację;
- akceptacja dokumentu DA-07 „Polityka dotycząca akredytacji podmiotów zagranicznych”;
- informacja Dyrektora PCA, Karola Hauptmanna o pozytywnych wynikach kontroli NIK, Urzędu Skarbowego oraz oceny w ramach EA MLA.

The subjects of the first meeting of the Council that took place on 19 June 2008:

- information on the recall from the Council for Accreditation of Ms Małgorzata Krowiak, a representative of the Ministry of Health, and the appointment of Mr Piotr Warczyński to fill the vacancy;
- acknowledgement of the “PCA Annual Report for 2007”;
- acceptance of the “PCA Financial Plan for 2009”;
- acknowledgement of results of the analysis made by the Working Board on PCBC S.A accreditation process for the BRC Global Standard for Food Safety scheme. On the basis of the analysis made, the access to the accreditation system was proved to be equal to all entities seeking for accreditation;
- acceptance of the document DA-07 “Policy on accreditation of foreign entities”;
- information from PCA Director, Mr Karol Hauptmann, on positive results of the control conducted by the Supreme Chamber of Control and the Revenue Office and the re-evaluation in the framework of EA MLA.

Tematy drugiego posiedzenia Rady w dniu 10 grudnia 2008 r.:

- przedstawienie przez Dyrektora PCA propozycji zmian do ustawy o systemie oceny zgodności, wynikających z wejścia w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 765/2008. Propozycja dotyczyła innego niż dotychczas obowiązującego trybu powołania Rady ds. Akredytacji. Rada wyraziła stanowisko o podtrzymaniu dotychczasowej formy powoływania i odwoływania członków Rady, jej funkcji i celów;
- przyjęcie „Projektu polityki PCA dotyczącej udzielania akredytacji laboratoriom w zakresach elastycznych”;
- informacja o podpisaniu w dniu 8 grudnia 2008 r. porozumienia pomiędzy PCA i GUM regulującego zasady współpracy pomiędzy obiema instytucjami.

The subjects of the second meeting of the Council that took place on 10 December 2008:

- proposal of PCA Director to amend the Act of Parliament of 30 August 2002 on conformity assessment system, as a result of the Regulation No 765/2008 of the European Parliament and of the Council. The proposal concerned a different way of appointing the Council for Accreditation to that currently effective. The Council took up a position to keep up the current way of appointing and recalling members of the Council, its function and objectives;
- acknowledgement of the “Draft PCA policy on granting accreditation in the flexible scope”;
- information on signing the agreement between PCA and the Central Office of Measures on 8 December 2008, regulating the rules of cooperation between the organizations.

2.4 KOMITETY TECHNICZNE DS. AKREDYTACJI I KOMITETY TECHNICZNE SPECJALISTYCZNE DZIAŁAJĄCE PRZY PCA / TECHNICAL COMMITTEES FOR ACCREDITATION AND SECTORAL TECHNICAL COMMITTEES IN PCA

2.4.1 KOMITETY TECHNICZNE DS. AKREDYTACJI

Komitety Techniczne ds. Akredytacji są ciałami doradczymi w procesach podejmowania decyzji związanych z procesami akredytacji i nadzoru. W 2008 roku odbyły się posiedzenia następujących Komitetów Technicznych ds. Akredytacji:

- Laboratoriów badawczych - 34 (opiniowano 350 spraw);
- Laboratoriów wzorcowych - 8 (opiniowano 32 sprawy);
- Jednostek certyfikujących - 7 (opiniowano 59 spraw, 3 sprawy opiniowano w formie korespondencji elektronicznej);
- Jednostek inspekcyjnych - opiniowano 7 spraw w formie korespondencji elektronicznej;
- Weryfikatorów - 1 posiedzenie, na którym opiniowano 1 sprawę, 4 sprawy opiniowano w formie korespondencji elektronicznej.

2.4.2 KOMITETY TECHNICZNE SPECJALISTYCZNE

Komitety Techniczne Specjalistyczne są organami doradczymi, właściwymi w sprawach formułowania opinii i wniosków dotyczących zasad akredytacji oraz ogólnych wytycznych interpretacyjnych stosowanych podczas ocen w odpowiednich obszarach technicznych. W 2008 roku odbyły się spotkania następujących Komitetów Technicznych Specjalistycznych:

- ds. Rolnictwa i Żywności - 1 posiedzenie;
- ds. Usług w Zakresie Ochrony Przeciwpożarowej - 1 posiedzenie, na którym zaakceptowano 2 nowe programy certyfikacji.
- ds. akredytacji weryfikatorów - 1 posiedzenie (opiniowano 1 sprawę, 4 sprawy opiniowano z wykorzystaniem środków elektronicznych).

W ramach Komitetu Technicznego Specjalistycznego ds. Rzeczników Samochodowych nie zorganizowano żadnego posiedzenia.

W 2008 roku powołano także nowy Specjalistyczny Komitet Techniczny ds. Medycznych Laboratoriów Diagnostycznych. Pierwsze posiedzenie Komitetu zostało zaplanowane na pierwszy kwartał 2009 roku.

2.4.1 TECHNICAL COMMITTEES FOR ACCREDITATION

The Technical Committees for Accreditation are the advisory bodies for the decision making in the accreditation and surveillance processes. In 2008, the following meetings of the Technical Committees for Accreditation took place:

- Testing Laboratories – 34 meetings (350 cases endorsed);
- Calibration Laboratories – 8 meetings (32 cases endorsed);
- Certification Bodies – 7 meetings (59 cases endorsed, 3 cases endorsed by correspondence using electronic means);
- Inspection Bodies - 7 cases were endorsed by correspondence using electronic means;
- Verifiers – 1 meeting, where 1 case was endorsed, moreover 4 cases were endorsed by correspondence using electronic means.

2.4.2 SECTORAL TECHNICAL COMMITTEES

The Sectoral Technical Committees are the advisory bodies appropriate to formulate opinion and conclusion on the rules for accreditation and provide general interpretation guidelines used in assessments in relevant technical fields. In 2008, the following meetings of the Sectoral Technical Committees took place:

- Agriculture and Food – 1 meeting;
- Fire Protection Services – 1 meeting, where 2 new certification schemes were accepted;
- Accreditation of Verifiers – 1 meeting (1 case endorsed, 4 cases were endorsed by correspondence using electronic means).

The Sectoral Technical Committee for Car Experts did not convene a meeting.

In 2008, a new Sectoral Technical Committee for Diagnostic Medical Laboratories was appointed. The first meeting of the Committee was planned in the first quarter of 2009.

2.5 PERSONEL STAŁY / PERMANENT PERSONNEL

W PCA w dniu 1.01.2008 roku ogółem było zatrudnionych 49 osób. W ciągu roku liczba zatrudnionych pracowników ulegała zmianie:

- zawarto umowę o pracę z 9 osobami;
- rozwiązano umowę o pracę z 3 osobami.

W PCA w dniu 31.12. 2008 roku ogółem było zatrudnionych 55 osób:

- Dyrektor;
- Z-ca Dyrektora;
- Główny Księgowy;
- Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania;
- pracownicy Biura ds. Akredytacji – 37 osób;
- pracownicy pozostałych działów – 14 osób.

W 2008 roku pracownicy PCA uczestniczyli w następujących szkoleniach:

Szkolenia wewnętrzne

- dla pracowników Biura ds. Akredytacji (3 szkolenia, w których wzięło udział łącznie 60 osób);
- wstępne dla nowoprzyjętych pracowników (2 szkolenia, w których wzięło udział 7 osób);
- z zakresu BHP (wstępne dla 9 osób, okresowe dla 5 osób);
- szkolenie obronne (1 szkolenie, w którym wzięło udział 50 osób);
- kurs języka angielskiego.

Szkolenia zewnętrzne

- dla pracowników Biura ds. Akredytacji (45 osób);
- dla pracowników pozostałych działów (17 osób).

On 1 January 2008, PCA employed 49 persons in total. Within the year the number of PCA employees changed:

- 9 new employees entered into the contract of employment;
- 3 employees' contracts of employment were terminated.

On 31 December 2008, PCA employed 55 persons:

- Director;
- Deputy Director;
- Chief Accountant;
- Quality Representative;
- the employees of the Accreditation Office – 37 persons;
- the remaining employees – 14 persons.

In 2008, PCA employees took part in the following training courses:

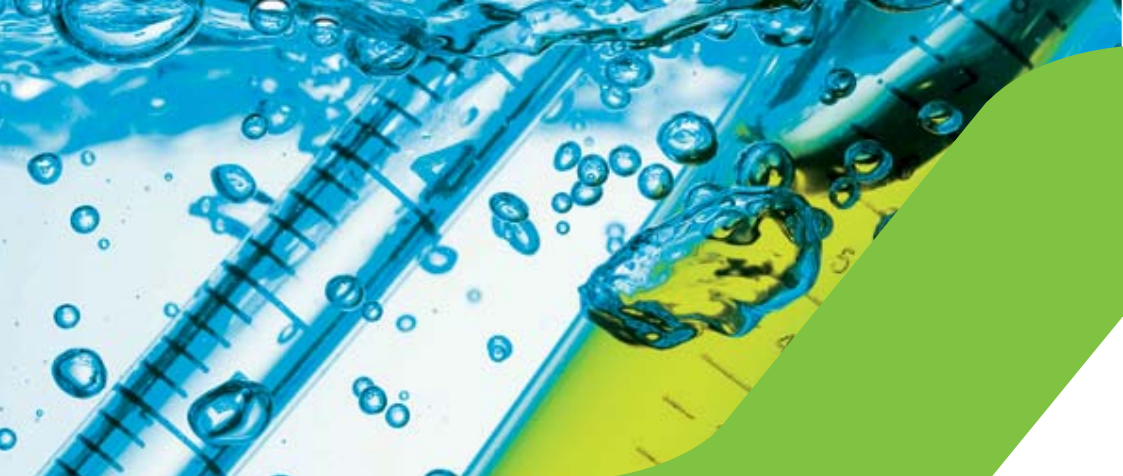
Internal training courses

- organized for the employees of the Accreditation Office (3 training courses, with 60 participants in total);
- initial training for new employees (2 training courses, in which 7 persons participated);
- in the scope of occupational health and safety (initial training course for 9 persons, periodic training course for 5 persons);
- defence instruction (1 session, where 50 persons participated);
- English language courses.

External training courses

- for employees of the Accreditation Office (45 participants in total);
- for the remaining employees (17 persons).

02 WYKONANIE ZADAŃ STATUTOWYCH / EXECUTION OF STATUTORY TASKS

2.6 SZKOLENIA / TRAINING COURSES

2.6.1 SZKOLENIA OTWARTE

W 2008 r. przeprowadzono 16 szkoleń otwartych, na których przeszkolono 385 osób.

Tematy szkoleń:

- Droga do akredytacji PCA. Podstawowe elementy oceny PCA. Procedura akredytacji;
- System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownika technicznego;
- Audit wewnętrzny w laboratorium;
- Struktura i system zarządzania w jednostce inspekcyjnej;
- Doskonalenie systemu zarządzania w jednostce certyfikującej wyroby wg normy PN-EN 45011:2000;
- Szkolenie dla auditorów PCA prowadzących ocenę wg normy PN-EN ISO/IEC 17025;
- Audit Wewnętrzny w Jednostce Inspekcyjnej;
- Szkolenie dla auditorów wiodących PCA;
- System zarządzania w jednostce certyfikującej osoby;
- Doskonalenie systemu zarządzania w jednostce certyfikującej systemu zarządzania wg normy PN-EN ISO/IEC 17021:2007.

W 2008 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, największym zainteresowaniem cieszyło się szkolenie podstawowe w zakresie wymagań dla laboratoriów badawczych i wzorcujących: „System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownictwa technicznego” oraz szkolenie: „Audit wewnętrzny w laboratorium”.

2.6.1 OPEN TRAINING ACTIVITIES

In 2008, 16 open training courses were conducted. 385 persons participated in them.

The subjects of the training courses are the following:

- A path to PCA accreditation. Essential elements of PCA assessment. The accreditation procedure;
- The laboratory's management system. Tasks of the quality manager and the technical manager.
- Internal audit in laboratory;
- The structure and management system of inspection body;
- Improvement of the management system of product certification body certifying in accordance with PN-EN 45011:2000;
- Training for PCA assessors conducting assessment in accordance with PN-EN ISO/IEC 17025;
- Internal audit in inspection body;
- Training for PCA lead assessors;
- Management system of persons' certification body;
- Improvement of management system of certification body certifying in accordance with PN-EN ISO/IEC 17021:2007.

In 2008, as in previous years, the highest number of applicants were attracted by the basic training courses covering the requirements for testing and calibration laboratories: „The laboratory's management system. Tasks of the quality manager and the technical manager” and: „Internal audit in laboratory”.

2.6.2 SZKOLENIA WEWNĘTRZNE DLA AUDITORÓW

W 2008 r. zorganizowano dwa rodzaje szkoleń wewnętrznych: pierwsze, przeprowadzone przez kierownictwo PCA i zaproszonych wykładowców; drugie przez przedstawicieli francuskiej firmy AFNOR w ramach umowy Twinning Light realizowanej z funduszy UE.

Pierwsza grupa spotkań obejmowała szkolenia doskonalące dla auditorów wiodących oceniających laboratoria badawcze, jednostki inspekcyjne i jednostki certyfikujące. W zakresie laboratoriów wzorcujących zorganizowane zostało szkolenie doskonalące dla auditorów wiodących oraz technicznych, ekspertów i członków Komitetów Technicznych. Dodatkowo poprowadzono szkolenia dotyczące wytycznych dla auditorów w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17021, szkolenia w zakresie handlu uprawnieniami do emisji CO₂, seminarium dla auditorów i ekspertów PCA oceniających laboratoria w obszarze badań mikrobiologicznych i badań wibroakustycznych.

Druga grupa szkoleń, poprowadzona przez przedstawicieli AFNOR, obejmowała następujące tematy, zaproponowane przez PCA po przeprowadzonej analizie potrzeb:

- Zarządzanie bezpieczeństwem informacji;
- Szkolenie dotyczące wymagań zawartych w nowej dyrektywie maszynowej i ocenie jednostek notyfikowanych do tej dyrektywy;
- FSMS – wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności;
- Szkolenie dotyczące Dyrektywy Nr 2000/14/EC: „Emisja hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń”;
- Szkolenie auditorów oceniających laboratoria medyczne w odniesieniu do wymagań normy EN ISO 15189:2007;
- Seminarium dotyczące przygotowania wytycznych dla laboratoriów medycznych i auditorów oceniających te laboratoria;
- Szkolenie dot. dyrektywy nr 2004/108/EC Kompatybilność elektromagnetyczna;
- ISMS - System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji;
- Akredytacja weryfikatorów rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych.

Łącznie w 2008 r., PCA przeszkoliło 497 auditorów / ekspertów, podczas 21 szkoleń.

2.6.2 INTERNAL TRAINING COURSES FOR PCA ASSESSORS

In 2008, two types of internal training for PCA assessors were organized: the first was conducted by PCA management and the invited lecturers; the second, by the representatives of a French company AFNOR under the Twinning Light contract funded by EU.

The first type of training courses covered an upgrade training for lead assessors conducting assessment of testing laboratories, inspection bodies and certification bodies. For calibration laboratories, the upgrade training course was organized for lead assessors, technical assessors, experts and members of the Technical Committees. Additionally, PCA organized training courses covering guidelines for PCA assessors relating to requirements of PN-EN ISO/IEC 17021 and CO₂ allowance trading, as well as seminar for PCA assessors and experts conducting assessment in microbiology and vibroacoustic testing laboratories.

The second type of training courses, conducted by AFNOR, covered the following subjects which had been proposed by PCA personnel as a result of need analysis:

- Information safety management;
- Training covering the requirements of the new mechanical directive and the assessment of notified bodies in accordance with the directive;
- FSMS – requirements for bodies conducting audit and certification of food safety management systems;
- Training on Directive 2000/14/EC: “Noise emission into the environment by equipment for use outdoors”;
- Training for assessors conducting assessment of medical laboratories against the requirements of EN ISO 15189:2007;
- Seminar on elaboration of guidelines for medical laboratories and for assessors conducting assessment of medical laboratories;
- Training on Directive 2004/108/EC on electromagnetic compatibility;
- ISMS – Information Safety Management Systems;
- Accreditation of verifiers of annual reports on greenhouse gas emissions allowance.

In 2008, PCA provided training to 497 assessors and organized 21 training courses in total.

02 WYKONANIE ZADAŃ STATUTOWYCH / EXECUTION OF STATUTORY TASKS

2.7 BAZA AUDYTORÓW / ASSESSORS' DATABASE

W 2008 r., do prowadzenia procesów akredytacji i nadzoru, PCA zatrudniło, oprócz personelu stałego, następujące grupy auditorów i ekspertów zewnętrznych:

In 2008, to conduct accreditation and surveillance processes, PCA engaged, apart from the permanent personnel, the following number of external assessors and experts:

OBSZAR / FIELD	AUDYTORZY WIODĄCY / LEAD ASSESSORS	AUDYTORZY TECHNICZNI / TECHNICAL ASSESSORS	EKSPERCI / EXPERTS
Laboratoria badawcze / Testing laboratories	51	120	55
Laboratoria wzorcujące / Calibration laboratories	12	53	19
Jednostki certyfikujące QMS / Quality management system certification bodies (QMS)	15	23	72
Jednostki certyfikujące EMS / Environmental management system certification bodies (EMS)	10	8	27
Jednostki certyfikujące BHP / Occupational health and safety certification bodies	9	5	23
Jednostki certyfikujące FSMS / FSMS certification bodies	3	3	10
Jednostki certyfikujące ISMS / ISMS certification bodies	1	2	6
Jednostki certyfikujące wyroby / Product certification bodies	25	42	36
Jednostki certyfikujące osoby / Persons certification bodies	13	12	24
Jednostki inspekcyjne / Inspection bodies	6	16	25
Weryfikatorzy EMAS / EMAS verifiers	5	2	2

2.8 PROMOCJA I DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA / PROMOTION AND PUBLICATION ACTIVITY

2.8.1 INFORMACJE PRASOWE

PCA promuje akredytację, zamieszczając informacje w dziennikach ogólnopolskich, pismach branżowych oraz portalach internetowych. W 2008 r. artykuły nt. akredytacji ukazały się w:

2.8.1 PRESS INFORMATION

PCA promotes accreditation in nationwide daily newspapers, branch magazines and on websites. In 2008, the following articles on accreditation were published:

	TYTUŁ WYDAWNICTWA / TITLE OF NEWSPAPER/ MAGAZINE	DATA WYDANIA / EDITION DATE	TYTUŁ ARTYKUŁU / TITLE OF ARTICLE
1.	Miesięcznik Bezpieczeństwo i Higiena Żywności / Miesięcznik Bezpieczeństwo i Higiena Żywności	Nr 03/2008 / No 03/2008	„Akredytacja a bezpieczeństwo żywności” / „Accreditation and food safety”
2.	Magazyn VIP - Polityka Biznes Fakty / Magazyn VIP – Polityka Biznes Fakty	Czerwiec 2008 / June 2008	Artykuł pt. „Certyfikat z odpowiednich rąk”; wywiad z Dyrektorem PCA; wykaz akredytowanych jednostek certyfikujących systemy zarządzania / „Certificate from the right source”; interview with PCA Director; list of accredited management system certification bodies”
3.	Gazeta Prawna – dodatek Biznes Raport / Gazeta Prawna – the supplement „Biznes Raport”	Nr 6(31) 2008 / No 6(31) 2008	„Akredytacja/ Zaufanie do certyfikacji systemów zarządzania. Norma PN-EN ISO/IEC 17021 – powrót do korzeni i nadzieja na przyszłość” / „Accreditation/Confidence in management system certification. Standard PN-EN ISO/IEC 17021 – the return to the source and expectation for the future”
4.	Rzeczpospolita - dodatek „Jakość Normalizacja - Certyfikacja” / Rzeczpospolita – the supplement „Jakość Normalizacja – Certyfikacja”	11 czerwca 2008 / 11 June 2008	„Wzmocnienie roli akredytacji. Nowe regulacje prawne” / „Strengthening of the role of accreditation. New regulations”.
5.	Kwartalnik Ekopartnera „Jakość Zarządzanie Środowisko” / Kwartalnik Ekopartnera „Jakość Zarządzanie Środowisko”	Nr 3(8) 2008 / No 3(8) 2008	„Skutki wdrożenia PN-EN ISO/IEC 17021 dla podmiotów certyfikowanych”; „Wywiad z Dyrektorem PCA” / „Effects of the implementation of PN-EN ISO/IEC 17021 on certified entities”; „Interview with PCA Director”
6.	Miesięcznik Bezpieczeństwo i Higiena Żywności / Miesięcznik Bezpieczeństwo i Higiena Żywności	Nr 10/2008 / No 10/2008	„Akredytacja potwierdzeniem kompetencji” / „Accreditation as confirmation of competence”
7.	Rzeczpospolita - dodatek „Jakość Normalizacja - Certyfikacja” / Rzeczpospolita – the supplement „Jakość Normalizacja – Certyfikacja”	9 listopada 2008 / 9 November 2008	„Nowe ramy prawne dla akredytacji” / „New legal frame for accreditation”
8.	Lab / Lab	Nr 4/2008 / No 4/2008	„Elastyczny zakres akredytacji – oferta PCA dla laboratoriów” Informacje nt. programu szkoleń na 2009 rok / „Flexible scope of accreditation – PCA offer for laboratories” Information on the training program for 2009

2.8.2 SPOTKANIA ZEWNĘTRZNE

PCA podczas spotkań z klientami, targów branżowych, sympozjów i konferencji promowało korzyści wynikające z akredytacji oraz przekazywało istotne informacje dotyczące problemów akredytowanych podmiotów. W 2008 roku przedstawiciele PCA uczestniczyli w następujących spotkaniach zewnętrznych:

2.8.2 EXTERNAL MEETINGS

PCA promoted the benefits of accreditation and delivered essential information on issues related to accredited entities at meetings with clients, branch trade fairs, symposiums and conferences. In 2008, PCA representatives participated in the following external meetings:

	RODZAJ SPOTKANIA / SORT OF MEETING	MIEJSCE I TERMIN REALIZACJI / PLACE AND DATE	TEMAT WYSTĄPIENIA / TITLE OF LECTURE
1.	Polskie Forum ISO 14000 / Polish Forum ISO 14000	Warszawa, 29-30 stycznia / Warsaw, 29-30 January	„Konsekwencje zmian w normie dotyczącej jednostek certyfikujących dla organizacji certyfikowanych” / „The effects of the changes in the certification body standard on the certified organizations”
2.	Targi EuroLab 2008 / Trade Fair EuroLab 2008	Warszawa, 5-7 marca / Warsaw, 5-7 March	„Narzędzia doskonalenia systemu zarządzania laboratorium” / „Tools to improve management system in laboratory”
3.	Sympozjum „Nowoczesne Przyrządy Pomiarowe, jako Narzędzia w Pozyskiwaniu Informacji Naukowych” / Symposium “Modern Measurement Devices as Tools for Obtaining Scientific Information”	Ślesin, 12-14 maja / Ślesin, 12-14 May	„Akredytacja i nadzór nad akredytowanym laboratorium – nowe rozwiązania PCA”; „Narzędzia doskonalenia systemu zarządzania w działalności technicznej laboratorium”; „Audit wewnętrzny obszaru technicznego w laboratorium” / „Accreditation and oversight of accredited laboratory – new solutions of PCA”; „Tools to improve management system in the technical activity of laboratory”; „Internal audit of the technical area in laboratory”
4.	Konferencja „Podstawowe Problemy Metrologii 2008” / Conference “Basic Issues in Metrology, 2008”	Sucha Beskidzka, 12-14 maja / Sucha Beskidzka, 12-14 May	„Audit wewnętrzny obszaru technicznego w akredytowanych laboratoriach wzorcujących” / „Internal audit of the technical area in accredited calibration laboratories”
5.	Spotkanie Klubu POLLAB / Meeting of Club POLLAB	Jurata, 2 spotkania czerwiec/ wrzesień / Jurata, 2 meetings June/ September	„Ścieżki audytowe do oceny wyposażenia informatycznego w laboratorium”; „Elastyczny zakres akredytacji” / „Audit paths in the assessment of IT equipment in laboratory” „Flexible scope of accreditation”
6.	V Międzynarodowa Konferencja „Laboratoria badawcze - systemy jakości w UE / V International Conference „Testing laboratories – quality systems in EU”	Lubniewice, 12-14 czerwca / Lubniewice, 12-14 June	„Wymagania dot. wyposażenia badawczego i pomiarowego” / „Requirements for testing and measurement equipment”
7.	Polskie Forum ISO 9000 / Polish Forum ISO 9000	Warszawa, 2 spotkania – czerwiec / październik / Warsaw, 2 meetings – June/October	„Auditowanie – system zarządzania w laboratoriach” / „Auditing – management systems in laboratories”
8.	IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Jakość w chemii analitycznej 4” / IV Polish Scientific Conference „Quality in analytical chemistry 4”	Warszawa, 27-28 listopada / Warsaw, 27-28 November	„Zakres elastyczny - co to oznacza dla laboratoriów?” / „Flexible scope – what it means to laboratories?”
9.	VII Forum jakościowe „O monitorowaniu i kontrolowaniu jakości paliw plynnych, biopaliw, LPG i CNG” / VII Forum on quality, monitoring and control of fuel, bio-fuel, LPG and CNG	Warszawa, 3 grudnia / Warsaw, 3 December	„Akredytacja laboratoriów badających paliwa” / „Accreditation of fuel testing laboratories”
10.	Spotkanie Sekcji Laboratoriów Wzorcujących klubu POLLAB / Meeting of the Section of Calibration Laboratories of Club POLLAB	Warszawa, Instytut Łączności, 3 grudnia / Warsaw, National Institute for Telecommunications, 3 December	Dyskusja nt.: porównań międzylaboratoryjnych, spójności pomiarowej, problemów dot. szacowania BMC, a także odpowiedzi na pytania osób reprezentujących różne laboratoria wzorcujące / Discussion: interlaboratory comparison, measurement traceability, estimation of BMC, including answering the questions of participants coming from various calibration laboratories
11.	Seminarium RADWAG „Ważenie - teoria i praktyka” / Seminar „Weighing – theory and practice” organized by RADWAG	Warszawa, 4 grudnia / Warsaw, 4 December	„Rola PCA w akredytacji laboratoriów wzorcujących w dziedzinie masy” - krótkie wystąpienie / „PCA role in accreditation of calibration laboratories in the field of mass” – short presentation
12.	Szkolenie dla Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa / Training for the Association of Foresters and Wood Technologists	Jedlnia /k. Radomia, cykl 6 wykładów w listopadzie i grudniu / Jedlnia by Radom, the series of 6 lectures in November and December	„System akredytacji jednostek certyfikujących wg wymagań PEFC” / „Accreditation system for certification bodies in accordance with the requirements of PEFC”
13.	Przy współpracy z Instytutem Energetyki - szkolenie dla kandydatów na weryfikatorów w obszarze kogeneracji / Training for verifier candidates in cogeneration organized in cooperation with the Institute of Power Engineering	Konstancin, 18 listopada / Konstancin, 18 November	„Zasady działania systemu akredytacji” / „The principles of operation of the accreditation system”

02 WYKONANIE ZADAŃ STATUTOWYCH / EXECUTION OF STATUTORY TASKS

2.8.3 SPOTKANIA WEWNĘTRZNE

PCA przekazuje swoim klientom informacje nt. nowych lub zmieniających się wymagań akredytacyjnych. W 2008 roku PCA zorganizowało spotkania z następującymi grupami klientów:

2.8.3 INTERNAL MEETINGS

PCA delivers information to its clients on new and changing accreditation requirements. In 2008, PCA organized meetings with the following groups of clients:

UCZESTNICY / PARTICIPANTS	MIEJSCE I TERMIN REALIZACJI/ PLACE AND DATE	TEMAT/ ZAKRES SPOTKANIA	/ SUBJECT / SCOPE OF MEETING
1. Jednostki certyfikujące wyroby /Product certification bodies	Siedziba PCA 18 marca / PCA head office, 18 March	<ul style="list-style-type: none"> - Nowe wydanie dokumentu DAC-08; - Nowe formularze: FAC-01 załącznik do wniosku, zakres akredytacji; FAC-07 – samoocena i ocena przez audytora wiodącego; - Programy (systemy) certyfikacji wyrobów wg: PKN-ISO/IEC Guide 67: 2007 i PKN-ISO/IEC Guide 28: 2006; - Certyfikacja na znaki zgodności strony trzeciej w świetle postanowień: PN-ISO/IEC 17030: 2005, przewodnika ISO/IEC Guide 53 i ISO/IEC Guide 27; - Nowe wydanie dokumentu IAF-GD 5: 2006 „Wytyczne IAF do stosowania przewodnika ISO/IEC Guide 65: 1996” (idt. Z PN-EN 45011: 2000); 	<ul style="list-style-type: none"> - New edition of the document DAC-08; - New forms: FAC-01 - an enclosure to the application; the scope of accreditation; FAC-07 - self-assessment and assessment by lead assessor; - Product certification schemes (systems) in accordance with: PKN-ISO/IEC Guide 67: 2007 and PKN-ISO/IEC Guide 28: 2006; - Certification for third-party conformity mark in accordance with: PN-ISO/IEC 17030:2005, ISO/IEC Guide 53 and ISO/IEC Guide 27; - New edition of the document IAF-GD 5: 2006 „Guidance on ISO/IEC Guide 65:1996” (the same as PN-EN 45011: 2000);
2. Jednostki certyfikujące wyroby / Product certification bodies	Siedziba PCA 13 listopada / PCA head office, 13 November	<ul style="list-style-type: none"> - Informacja o wynikach oceny PCA w ramach oceny wzajemnej EA oraz wnioskach wynikających z tej oceny dla jednostek certyfikujących; - Systemy i programy certyfikacji wyrobów/ wymagania PCA; - Zarządzanie bezstronnością – wnioski wynikające z ocen jednostek; - Podwykonawstwo – badanie i inspekcja na potrzeby certyfikacji wyrobów; - Certyfikacja wyrobów, akredytacja, notyfikacja/ aktualny stan prawny i jego skutki dla jednostek notyfikowanych; - Nowe dokumenty w obszarze akredytacji i certyfikacji wyrobów – stan obecny i najbliższa przyszłość; - Otwarte forum dyskusyjne – tematy podniesione przez uczestników spotkania. 	<ul style="list-style-type: none"> - Information on the re-evaluation of PCA in the framework of EA MLA and its consequences for certification bodies; - Product certification systems and schemes/ PCA requirements; - Managing of impartiality – conclusions resulting from assessments of entities; - Subcontracting – testing and inspection in product certification; - Product certification, accreditation, notification/current legal status and its effect on notified bodies; - New documents in accreditation and product certification – present status and the nearest future; - Open discussion session – subjects proposed by participants of the meeting

2.8.4 INNE DZIAŁANIA PROMOCYJNE

- Informator Ogólny PCA – w grudniu 2008 r. dokonano dodruku wydawnictwa, w nakładzie 1500 szt. Zaplanowano dystrybucję wydawnictwa podczas targów EuroLab 2009, spotkania Klubu POLLAB oraz szkoleń organizowanych przez PCA;
- Raport Roczny – w maju opracowany został Raport Roczny Polskiego Centrum Akredytacji za 2007 rok. Raport został zamieszczony na stronie internetowej PCA;
- Udział w realizowanym przez Lubuskie Centrum Szkoleniowe „Novum” projekcie pt. „Wykorzystaj swoją szansę – propagowanie wiedzy i postaw innowacyjnych w województwie lubuskim” – wywiad radiowy nt. akredytacji.

2.8.4 OTHER PROMOTION ACTIVITIES

- PCA Newsletter – an additional 1500 copies were printed in December 2008. The distribution was planned at Trade Fair EUROLAB 2009, meeting of Club POLLAB and training courses organized by PCA;
- Annual Report – PCA Annual Report for 2007 was prepared in May. The Report was published on the PCA website;
- Participation in the project „Seize your opportunity – dissemination of knowledge and stimulating the innovation in Lubuskie voivodeship” organized by Lubuskie Centrum Szkoleniowe „Novum” – radio broadcast covering an interview on accreditation.

02 WYKONANIE ZADAŃ STATUTOWYCH / EXECUTION OF STATUTORY TASKS

2.9 WSPÓŁPRACA Z URZĘDAMI CENTRALNYMI I ORGANIZACJAMI ZAINTERESOWANYMI SYSTEMEM OCENY ZGODNOŚCI / COOPERATION WITH CENTRAL ADMINISTRATION AND ORGANIZATIONS HAVING INTEREST IN CONFORMITY ASSESSMENT SYSTEM

W 2008 r. PCA współpracowało z następującymi Ministerstwami i Urzędami Centralnymi:

- Ministerstwem Budownictwa (w zakresie wyrobów budowlanych i ZKP);
- Ministerstwem Środowiska (w zakresie EMAS, GHG oraz monitoringu środowiska);
- Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz produktów tradycyjnych i regionalnych);
- Ministerstwem Gospodarki (w zakresie jednostek oceniających zgodność oraz WSK);
- Urzędem Regulacji Energetyki (w zakresie kogeneracji).

Ponadto PCA współpracowało z:

- Polskim Komitetem Normalizacyjnym (PKN) - PCA wspiera działalność PKN tłumacząc lub weryfikując normy z obszaru oceny zgodności Pracownicy PCA są członkami Komitetów Technicznych działających przy PKN;
- KLUBEM POLLAB - Klubem Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB, zrzeszającym laboratoria badawcze i wzorujące;
- FORUM ISO 9000 - Klubem Polskie Forum ISO 9000, zrzeszającym organizacje zainteresowane wdrażaniem, doskonaleniem i rozwojem systemów zarządzania oraz oceny zgodności według norm międzynarodowych;
- Krajową Izbą Diagnostów Laboratoryjnych – PCA otrzymuje wsparcie eksperckie w zakresie opracowania programu akredytacji laboratoriów medycznych;
- Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych – współpraca w zakresie oceny jednostek certyfikujących gospodarstwa ekologiczne;
- Ośrodkami naukowo-badawczymi - współpraca polega na korzystaniu z wiedzy eksperckiej.

In 2008, PCA cooperated with the following governmental departments and central administration bodies:

- Ministry of Construction (on construction of products and FPC);
- Ministry of Environment (on EMAS, GHG and monitoring of environment);
- Ministry of Agriculture and Rural Development (on organic farming and traditional and regional products);
- Ministry of Economy (on conformity assessment bodies and ICS);
- Energy Regulatory Office (on cogeneration).

Moreover, PCA cooperated with:

- Polish Committee for Standardisation (PKN) - PCA supports PKN activities by means of translating and verifying standards related to conformity assessment. PCA employees are members of PKN Technical Committees;
- Club POLLAB – Polish Testing Laboratories' Club POLLAB, an association of testing and calibration laboratories;
- FORUM ISO 9000 – Polish ISO 9000 forum, an association of organizations having interest in implementation, improvement and development of management systems and conformity assessment in accordance with the international standards;
- National Chamber of Laboratory Diagnosticians – from which PCA obtains support in preparation of the accreditation program for medical laboratories;
- Chief Inspector of Agricultural Products and Food Quality – cooperation in the assessment of bodies certifying organic farms;
- Scientific and research centres – cooperation consists of the use of their expertise.

W grudniu 2008 roku zostało zawarte porozumienie pomiędzy Prezesem Głównego Urzędu Miar a Polskim Centrum Akredytacji, którego przedmiotem było określenie zasad współpracy pomiędzy obiema organizacjami.

Zgodnie z postanowieniami porozumienia:

- Prezes GUM zobowiązał się do wspierania działalności PCA w zakresie działań związanych z akredytacją laboratoriów wzorujących, poprzez zapewnienie dostępu do specjalistycznej wiedzy metrologicznej i praktycznego doświadczenia, które posiadają pracownicy GUM;
- PCA zobowiązała się wymieniać z GUM doświadczeniem zdobytym podczas organizowanych, dla potrzeb akredytacji, przez inne podmioty porównań międzylaboratoryjnych i badań biegłości;
- GUM zobowiązało się do pełnienia, na wniosek PCA, roli laboratorium wiodącego w krajowych porównaniach międzylaboratoryjnych;
- obie organizacje zobowiązały się do wymiany informacji w zakresie spraw znajdujących się w obszarze wspólnego zainteresowania oraz do współpracy przy realizacji procesów akredytacji laboratoriów, poprzez udział pracowników Głównego Urzędu Miar w ocenach prowadzonych przez PCA.

Szczegółowe warunki udziału pracowników Głównego Urzędu Miar w procesach ocen laboratoriów prowadzonych przez Polskie Centrum Akredytacji zostały określone w odrębnej umowie pomiędzy Dyrektorem Generalnym GUM, a Dyrektorem PCA z dnia 8 grudnia 2008 r.

In December 2008, the President of the Central Office of Measures (GUM) and Polish Centre for Accreditation reached an agreement on the rules of cooperation between the two organizations.

According to the agreement:

- President of GUM is obliged to support PCA activities related to accreditation of calibration laboratories by ensuring access to the metrology expertise and practical experience of GUM employees;
- PCA is obliged to exchange with GUM its experience gained in interlaboratory comparison and proficiency testing programs organized by external organizations for accreditation purposes;
- GUM is obliged, on request from PCA, to act as a leading laboratory in national interlaboratory comparison programs;
- Both organizations are obliged to exchange information on the matters of common interest and cooperate in realization of accreditation processes for laboratories through participation of GUM employees in assessments conducted by PCA.

Specific conditions for participation of GUM employees in the laboratories assessment processes conducted by Polish Centre for Accreditation were stipulated in a separate agreement of 8 December 2008 between the General Director of GUM and PCA Director.

2.10 OPINIOWANIE DOKUMENTÓW / ENDORSEMENT OF DOCUMENTS

PCA przygotowało propozycje zmian w ustawie o systemie oceny zgodności w związku z ukazaniem się Rozporządzenia PE i Rady nr 765/2008.

Ponadto, PCA przedstawiło swoje opinie m.in. w odniesieniu do:

- projektu nowej ustawy o rolnictwie ekologicznym;
- projektu nowego rozporządzenia PE i Rady w sprawie EMAS;
- projektu ustawy o emisji gazów cieplarnianych.

PCA prepared a proposal of changes to the Act on conformity assessment system following the publication of Regulation No 765/2008 of the European Parliament and of the Council.

Moreover, PCA submitted its opinions related to:

- draft of new act on organic farming;
- draft of new regulation on EMAS of the European Parliament and of the Council;
- draft act on greenhouse gas emission (GHG).

3.1 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI ZRZESZAJĄCYMI JEDNOSTKI AKREDYTUJĄCE / COOPERATION WITH ORGANIZATIONS THAT ASSOCIATE ACCREDITATION BODIES

Polskie Centrum Akredytacji jest pełnoprawnym członkiem organizacji międzynarodowych działających w obszarze akredytacji:

- EA (European co-operation for Accreditation), organizacji skupiającej jednostki akredytujące laboratoria, jednostki certyfikujące i jednostki inspekcyjne w Europie;
- IAF (International Accreditation Forum, Inc.), organizacji skupiającej jednostki akredytujące jednostki certyfikujące i jednostki inspekcyjne na całym świecie;
- ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation), organizacji skupiającej jednostki akredytujące laboratoria badawcze i wzorujące na całym świecie.

Członkostwo w ww. organizacjach oraz podpisanie wielostronnych porozumień w ramach tych organizacji zobowiązuje PCA do udziału w pracach komitetów i grup roboczych przy nich działających, a także do uczestnictwa w ocenach innych jednostek akredytujących. Celem komitetów działających przy EA, IAF i ILAC jest przede wszystkim ustalenie i opracowywanie wspólnych procedur i wytycznych w zakresie akredytacji laboratoriów oraz jednostek certyfikujących i inspekcyjnych, ustalenie wspólnych polityk, wypracowywanie praktyk dla wzajemnej oceny, promocja akredytacji jako narzędzia ułatwiającego handel, wspieranie rozwijających się systemów akredytacyjnych.

Polish Centre for Accreditation is a full member of international organizations operating in accreditation:

- EA (European co-operation for Accreditation), an organization that associates accreditation bodies for laboratories, certification bodies and inspection bodies in Europe;
- IAF (International Accreditation Forum, Inc.), an organization that associates accreditation bodies for certification bodies and inspection bodies worldwide;
- ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation), an organization that associates accreditation bodies for testing and calibration laboratories worldwide.

Membership in the above organizations and signing multilateral agreements in the framework of these organizations obliges PCA to participate in works of committees and working groups within the organizations, as well as in evaluations of other accreditation bodies. The purpose of the committees within EA, IAF and ILAC most of all, is to establish and develop common procedures and guidelines for accreditation of laboratories and certification and inspection bodies, to determine common policy, develop practice for mutual evaluation, promote accreditation as a tool to facilitate commerce and to support developing accreditation systems.

W 2008 r. pracownicy PCA wzięli udział w następujących spotkaniach:

- Zgromadzeniach Ogólnych EA – 2;
- Zgromadzeniu Ogólnym IAF/ILAC – 1;
- Zebraniu Komitetu Technicznego IAF – 1;
- Forum of Accreditation Bodies (organizacji zajmującej się EMAS) – 2;
- Zebraniach Komitetu EA ds. Wielostronnych Porozumień – 2;
- Zebraniach Komitetu EA ds. Laboratoriów – 2;
- Zebraniach Komitetu EA ds. Certyfikacji – 2;
- Zebraniach Komitetu EA ds. Inspekcji – 2;
- Zebraniu Komitetu EA ds. Komunikacji i Wydawnictw – 1;
- Spotkaniach Grupy Roboczej EA ds. Laboratoriów Medycznych – 2;
- Spotkaniu Grupy Roboczej EA ds. Porównań Międzylaboratoryjnych we wzorcowniach – 1;
- ocenie norweskiej jednostki akredytującej (NA) oraz duńskiej jednostki akredytującej (DANAK) w ramach porozumienia EA MLA;
- obserwacjach auditów prowadzonych przez auditorów francuskiej oraz holenderskiej jednostki akredytacyjnej (COFRAC i RvA) w ramach umowy Twinning Light realizowanej wspólnie z AFNOR ze środków UE;
- szkoleniu dla ewaluatorów EA (EA Team Leader Training), warsztatach EA pt. „Porównania międzylaboratoryjne we wzorcowniach jako ważne narzędzie w zarządzaniu jakością”, seminarium w ramach porozumienia EA z ENFSI nt. jakości w badaniach sądowych i kryminalistycznych oraz w szkoleniu PF ISO 14000.

Zgodnie z warunkami członkostwa w ww. organizacjach międzynarodowych, PCA opiniuje dokumenty, uczestniczy w głosowaniach oraz bierze udział w ankietach opracowywanych przez grupy robocze i komitety EA, IAF i ILAC. W PCA prowadzony jest rejestr wszystkich ankiet, głosowań oraz opiniowanych dokumentów.

W 2008 roku zarejestrowano:

- dokumenty do opiniowania – 35;
- głosowania – 33;
- ankiety – 16.

In 2008, PCA employees participated in the following meetings:

- EA General Assembly – 2 meetings;
- IAF/ILAC General Assembly – 1 meeting;
- IAF Technical Committee – 1;
- Forum of Accreditation Bodies (dealing with EMAS) – 2;
- EA Multilateral Agreement Committee – 2;
- EA Laboratory Committee – 2;
- EA Certification Committee – 2;
- EA Inspection Committee – 2;
- EA Communication and Publication Committee – 1;
- EA Working Group for Medical Laboratories – 2;
- EA Working Group for Interlaboratory Comparison in Calibration – 1;
- the evaluation of NA (Norwegian accreditation body) and DANAK (Danish accreditation body) in the framework of EA MLA;
- witnessing of the audits conducted by assessors of COFRAC (French accreditation body) and RvA (Dutch accreditation body) under the Twinning Light contract realized together with AFNOR and funded by EU;
- training of EA evaluators (EA Team Leader Training), EA workshop „Interlaboratory comparison in calibration as an important tool for quality management”, a seminar under the agreement between EA and ENFSI on quality in forensic testing and PF ISO 14000 training.

PCA, in accordance with the conditions of its membership in the above international organizations, gives opinion on documents, participates in voting and surveys prepared by the working groups and committees of EA, IAF and ILAC. PCA maintains a register of all surveys and votings in which it participated, as well as all documents endorsed.

In 2008, the following entries were registered:

- documents endorsed – 35;
- votings – 33;
- surveys – 16.

3.2 REALIZACJA UMOWY TWINNING LIGHT / REALIZATION OF THE TWINNING LIGHT CONTRACT

PCA realizowało działania w ramach umowy Twinning Light „Strengthening of the EU acquis communautaire implementation in the field of Standardisation, Certification, Accreditation and Conformity Assessment” 2005/017-488.01.08.07 – PL/2005/IB/EC/02TL. Umowa była realizowana z funduszy Unii Europejskiej przez francuską firmę AFNOR. W ramach projektu, w 2008 roku przeprowadzono następujące działania:

- Szkolenia dla auditorów PCA (wewnętrznych i zewnętrznych) w obszarze ISMS (Information Security Management Systems), GHG (greenhouse gas verifiers), FSMS (Food Safety Management Systems) oraz normy EN ISO 15 189 (dot. akredytacji laboratoriów medycznych) – przeprowadzono 5 szkoleń;
- Szkolenia dla auditorów PCA (wewnętrznych i zewnętrznych) w zakresie oceny jednostek notyfikowanych do dyrektywy: maszynowej, hałasowej i kompatybilności elektromagnetycznej - przeprowadzono 3 szkolenia;
- Wsparcie techniczne udzielone przez eksperta COFRAC (francuskiej jednostki akredytującej) w zakresie wymagań i interpretacji normy EN-ISO 15 189. Odbyły się 3 misje, których celem było wspólne opracowanie przewodnika dla auditorów działających w obszarze laboratoriów medycznych. W spotkaniach udział wzięli zarówno przedstawiciele PCA, jak i auditorzy zewnętrzni;
- Wizyty studyjne mające na celu obserwację ocen prowadzonych przez auditorów COFRAC (francuskiej jednostki akredytującej) i RvA (holenderskiej jednostki akredytującej). Przedstawiciele PCA uczestniczyli w 4 obserwacjach w następujących obszarach:
 - EN-ISO 15 189 - Laboratoire Central CHU Marguarite w Marsylii;
 - ISMS - BSI Management Systems w Amsterdamie;
 - Dyrektywa dot. kompatybilności elektromagnetycznej – EMC Laboratory of PSA Peugeot w Paryżu;
 - Dyrektywa dot. Hałasu - BUREAU VERITAS w Paryżu.

PCA carried out the activities under the Twinning Light contract „Strengthening of the EU acquis communautaire implementation in the field of Standardisation, Certification, Accreditation and Conformity Assessment” 2005/017-488.01.08.07 – PL/2005/IB/EC/02TL. The contract, funded by EU, was realized by the French company AFNOR. Under the project the following activities were carried out in 2008:

- Training courses for PCA assessors (internal and external) in the fields of ISMS (Information Security Management Systems), GHG (greenhouse gas verifiers), FSMS (Food Safety Management System) and the standard EN ISO 15 189 (on accreditation of medical laboratories) – 5 training courses were conducted;
- Training courses for PCA assessors (internal and external) concerning assessment of notified bodies in accordance with the mechanical, noise and electromagnetic compatibility directives – 3 training courses were conducted;
- Technical support provided by COFRAC expert concerning the requirements and interpretation of the standard EN ISO 15 189. Three missions took place, aiming at collective elaboration of guidelines for assessors conducting assessment of medical laboratories. Both, PCA representatives and external assessors, participated in the meetings;
- Study visits aiming at witnessing of assessments conducted by COFRAC and RvA assessors. PCA representatives participated in 4 witnessing visits in the following fields:
 - EN ISO 15 189 - Laboratoire Central CHU Marguarite in Marseilles;
 - ISMS - BSI Management Systems in Amsterdam;
 - Directive on electromagnetic compatibility – EMC Laboratory of PSA Peugeot in Paris;
 - Directive on noise – BUREAU VERITAS in Paris.

3.3 ORGANIZACJA POSIEDZENIA KOMITETU EA MAC / ORGANIZATIONAL WORK ON THE EA MAC MEETING

W dniach 2-3 kwietnia 2008 r. w Warszawie odbyło się, organizowane przez Polskie Centrum Akredytacji, spotkanie Komitetu ds. Wielostronnych Porozumień w ramach European co-operation for Accreditation (EA MAC). Celem posiedzeń Komitetu była wzajemna ocena sygnatariuszy porozumienia EA MLA, ustalanie wspólnych polityk oraz wypracowywanie praktyk dla wzajemnej oceny. W spotkaniu Komitetu wzięło udział 66 osób, głównie z krajów Unii Europejskiej, ale także z innych obszarów świata (Azja, Australia).

Polskie Centrum Akredytacji było także organizatorem nadzwyczajnego posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego EA (EA Extraordinary General Assembly). Spotkanie to odbyło się w Warszawie w dniu 4 kwietnia 2008 r. Uczestniczyło w nim 65 osób. Program obejmował m.in.: omówienie celów strategicznych EA ze szczególnym uwzględnieniem nowej roli EA i związanych z tym zobowiązań (Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiający wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu), dyskusję nt. obecnej struktury organizacyjnej EA, a także potrzeb i sposobów finansowania EA.

PCA organized a meeting of EA Multilateral Agreement Committee (EA MAC) in the framework of EA that took place in Warsaw from 2-3 April 2008. The objective of such meetings was mutual evaluation of the signatories to EA MLA, establishment of common policy and development of practice applied in mutual evaluation. The meeting was attended by 66 participants, mainly from EU, but also from the other parts of the world (Asia, Australia).

PCA also organized EA Extraordinary General Assembly meeting in Warsaw on 4 April 2008. The meeting was attended by 65 participants. The meeting's program covered: discussion on EA strategic goals with special consideration given to the new role of EA and the related EA obligations (Draft Regulation of the European Parliament and of the Council setting out the requirements for accreditation and market surveillance relating to marketing of products), discussion on the present EA organizational structure, as well as the needs of EA and the way of financing the EA activity.

4.1 ZASADY FINANSOWANIA / RULES OF FINANCING

W 2008 r. podstawą gospodarki finansowej był roczny projekt planu zatwierdzany przez Dyrektora PCA. Inwestycje w środki trwałe finansowane były ze środków własnych. Koszty działalności, w tym wynagrodzenia pracowników, pokrywane były z osiągniętych przychodów.

Zatwierdzony zysk PCA przeznacza na:

- fundusz podstawowy jednostki – 70 %;
- wpłatę do budżetu państwa – 30%.

In 2008, the basis of PCA financial activity was the draft of the annual financial plan approved by PCA Director. Investments in tangible assets were financed from the PCA own resources. The costs of activity including payroll expenses were covered from the achieved income.

PCA allocates the approved profit to:

- the basic fund of the body – 70 %;
- the payment to the state budget – 30 %.

4.2 PODSTAWY PRAWNE DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ / LEGAL BASIS OF PCA FINANCIAL ACTIVITY

Podstawą prawną działania PCA jako krajowej jednostki akredytującej jest ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 ze zm.) oraz następujące akty wykonawcze:

- Zarządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 04 listopada 2003 r. w sprawie nadania statutu Polskiemu Centrum Akredytacji;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu ustalania opłat za czynności związane z systemem oceny zgodności oraz akredytacją jednostek certyfikujących, kontrolujących i laboratoriów (Dz. U. Nr 70, poz. 636).

PCA pobiera opłaty za świadczone usługi na podstawie cennika, który powstał w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów. Ustalony w cenniku koszt roboczogodziny PCA nie uległ zmianie od 2001 r. W roku 2008 wynosił nadal 120 PLN.

The legal basis of the PCA operation is the Act of Parliament of 30 August 2002 on conformity assessment system (consolidated text, Official Journal of Laws of 2004 No 204 item 2087 with changes) and the following executive acts:

- Disposition of the Minister of Economy, Labour and Social Policy of 4 November 2003 on bestowing statute on Polish Centre for Accreditation;
- Regulation of the Minister of Finance of 2 April 2004 on the mode of establishing the fees for activities connected with conformity assessment system and accreditation of certification bodies, inspection bodies and laboratories (Official Journal of Laws No 70 item 636).

PCA charges fees for rendering its services in accordance with the price list that was worked out on basis of the Regulation of the Minister of Finance. The cost of the PCA man-hour had not been changed since 2001 and amounted to 120 PLN in 2008.

4.3 BILANS / BALANCE SHEET

Aktywa / Assets

+/-	POZ. / ITEM	NAZWA POZYCJI / NAME OF ITEM	31.12. 2007 r.	31.12.2008 r.
-	A.	Aktywa trwałe / Fixed assets	5.214.031,66	5.031.180,68
-	I	Wartości niematerialne i prawne / Intangible assets	1.791,00	0,00
		1. Koszty zakończonych prac rozwojowych / Research and development expenses	0,00	0,00
		2. Wartość firmy / Goodwill	0,00	0,00
		3. Inne wartości niematerialne i prawne / Other intangible assets	1.791,00	0,00
		4. Zaliczki na wartości niematerialne i prawne / Advances for intangible assets	0,00	0,00
-	II	Rzeczowe aktywa trwałe / Tangible fixed assets	5.212.240,66	5.031.180,68
		1. Środki trwałe / Tangible assets	5.212.240,66	5.031.180,68
		a/ grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu) / land (including right to perpetual usufruct)	0,00	369.000,00
		b/ budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej / buildings, premises, civil engineering, land and water structures	4.770.579,47	4.375.992,13
		c/ urządzenia techniczne i maszyny / plant and machinery	335.235,40	220.587,14
		d/ środki transportu / vehicles	29.912,99	11.965,19
		e/ inne środki trwałe / other tangible assets	76.512,80	53.636,22
		2. Środki trwałe w budowie / Tangible assets under construction	0,00	0,00
		3. Zaliczki na środki trwałe w budowie / Advances for tangible assets under construction	0,00	0,00
-	III	Należności długoterminowe / Long-term receivables	0,00	0,00
		1. Od jednostek powiązanych / From related entities	0,00	0,00
		2. Od pozostałych jednostek / From other entities	0,00	0,00
-	IV	Inwestycje długoterminowe / Long-term investments	0,00	0,00
		1. Nieruchomości / Real property	0,00	0,00
		2. Wartości niematerialne i prawne / Intangible assets	0,00	0,00
		3. Długoterminowe aktywa finansowe / Long-term financial assets	0,00	0,00
		4. Inne inwestycje długoterminowe / Other long-term financial assets	0,00	0,00

-	V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe / Long-term prepayments	0,00	0,00
		1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego / Deferred tax	0,00	0,00
		2. Inne rozliczenia międzyokresowe / Other prepayments	0,00	0,00
-	B.	Aktywa obrotowe / Current assets	3.552.654,01	4.318.177,55
-	I	Zapasy / Inventory	0,00	0,00
		1. Materiały / Raw materials	0,00	0,00
		2. Półprodukty i produkty w toku / Semi-finished products and work in progress	0,00	0,00
		3. Produkty gotowe / Finished goods	0,00	0,00
		4. Towary / Commodities	0,00	0,00
		5. Zaliczki na dostawy / Advances from deliveries	0,00	0,00
-	II	Należności krótkoterminowe / Short-term receivables	285.074,42	346.474,51
-		1. Należności od jednostek powiązanych / Receivables from related entities	0,00	0,00
		a/ z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty / trade receivables, due:	0,00	0,00
		-/1/ do 12 miesięcy / within 12 months	0,00	0,00
		-/2/ powyżej 12 miesięcy / over 12 months	0,00	0,00
		b/ inne / other	0,00	0,00
-		2. Należności od pozostałych jednostek / Receivables from other entities	285.074,42	346.474,51
-		a/ z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty / trade receivables, due:	162.234,42	225.616,08
		-/1/ do 12 miesięcy / within 12 months	162.234,42	225.616,08
		-/2/ powyżej 12 miesięcy / over 12 months	0,00	0,00
		b/ z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych / receivables from taxes, subsidies, customs charges, social and health insurances	104.520,00	105.299,00
		c/ inne / other	18.320,00	15.559,43
		d/ dochodzone na drodze sądowej / claimed in court	0,00	0,00
-	III	Inwestycje krótkoterminowe / Short-term investments	3.243.899,03	3.962.664,99
-		1. Krótkoterminowe aktywa finansowe / Short-term financial assets	3.243.899,03	3.962.664,99
		a/ w jednostkach powiązanych / in related entities	0,00	0,00
		b/ w pozostałych jednostkach / in other entities	0,00	0,00
-		c/ środki pieniężne i inne aktywa pieniężne / cash and other cash assets	3.243.899,03	3.962.664,99
		-/1/ środki pieniężne w kasie i na rachunkach / cash in hand and cash in bank	3.243.899,03	3.962.664,99
		-/2/ inne środki pieniężne / other cash	0,00	0,00
		-/3/ inne aktywa pieniężne / other cash assets	0,00	0,00
		2. Inne inwestycje krótkoterminowe / Other short-term investments	0,00	0,00
	IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe / Short-term prepayments	23.680,56	9.038,05
		SUMA / TOTAL	8.766.685,67	9.349.358,23

04 DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA PCA / PCA FINANCIAL ACTIVITY

Pasywa / Liabilities

+/-	POZ. / ITEM	NAZWA POZYCJI / NAME OF THE ITEM	31.12. 2007 r.	31.12.2008 r.
-	A.	Kapitał (fundusz) własny / Shareholder's equity	5.031.184,61	5.864.595,12
-	I	Kapitał (fundusz) podstawowy / Share capital	3.962.424,38	5.031.184,61
	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna) / Called-up share capital (negative value)	0,00	0,00
	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna) / Own shares (negative value)	0,00	0,00
	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy / Supplementary capital	0,00	0,00
	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny / Revaluation reserve	0,00	0,00
	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe / Other reserve capital	0,00	0,00
	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych / Retained earnings	0,00	0,00
	VIII	Zysk (strata) netto / Net Profit (loss)	1.526.800,33	1.190.586,41
	IX	Odpisy z zysku netto wciągu roku obrotowego (wielkość ujemna) / Charges to net profit during the financial year (negative value)	-458.040,10	-357.175,90
	B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania / Liabilities and provisions for liabilities	3.735.501,06	3.484.763,11
-	I	Rezerwy na zobowiązania / Provisions for liabilities	70.000,00	70.000,00
		1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego / Provision for deferred income tax	0,00	0,00
		2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne / Provision for pensions and similar benefits	0,00	0,00
		a/ długoterminowa / long-term	0,00	0,00
		b/ krótkoterminowa / short-term	0,00	0,00
-		3. Pozostałe rezerwy / Other provisions	70.000,00	70.000,00
		a/ długoterminowe / long-term	0,00	0,00
		b/ krótkoterminowe / short-term	70.000,00	70.000,00
	II	Zobowiązania długoterminowe / Long-term liabilities	1.431.988,20	424.676,64
		1. Wobec jednostek powiązanych / To related entities	0,00	0,00
-		2. Wobec pozostałych jednostek / To other entities	1.431.988,20	424.676,64
		a/ kredyty i pożyczki / credits and loans	1.431.988,20	424.676,64
		b/ z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych / from debt securities	0,00	0,00
		c/ inne zobowiązania finansowe / other financial liabilities	0,00	0,00
		d/ inne / other	0,00	0,00
	III	Zobowiązania krótkoterminowe / Current liabilities	1.400.512,86	1.629.931,47
-		1. Wobec jednostek powiązanych / To related entities	0,00	0,00
-		a/ z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności / trade liabilities payable	0,00	0,00
		-/1/ do 12 miesięcy / within 12 months	0,00	0,00
		-/2/ powyżej 12 miesięcy / over 12 months	0,00	0,00
		b/ inne / other	0,00	0,00

	-	2. Wobec pozostałych jednostek / To other entities	1.374.165,53	1.613.242,14
		a/ kredyty i pożyczki / credits and loans	84.234,60	26.542,32
		b/ z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych / from debt securities	0,00	0,00
		c/ inne zobowiązania finansowe / other financial liabilities	0,00	0,00
-		d/ z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty / trade liabilities payable	154.614,76	387.960,05
		-/1/ do 12 miesięcy / within 12 months	154.614,76	387.960,05
		-/2/ powyżej 12 miesięcy / over 12 months	0,00	0,00
		e/ zaliczki otrzymane na dostawy / advances received from deliveries	0,00	0,00
		f/ zobowiązania wekslowe / liabilities from promissory notes	0,00	0,00
		g/ z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń / from taxes, customs charges, social security and other benefits	906.940,82	917.706,08
		h/ z tytułu wynagrodzeń / from remunerations	228.375,35	281.033,69
		i/ inne / other	0,00	0,00
		3. Fundusze specjalne / Special funds	26.347,33	16.689,33
-	IV	Rozliczenia międzyokresowe / Accruals	833.000,00	1.360.155,00
		1. Ujemna wartość firmy / Negative goodwill	0,00	0,00
-		2. Inne rozliczenia międzyokresowe / Other accruals	833.000,00	1.360.155,00
		a/ długoterminowe / long-term	0,00	0,00
		b/ krótkoterminowe / short-term	833.000,00	1.360.155,00
		SUMA / TOTAL	8.766.685,67	9.349.358,23

04 DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA PCA / PCA FINANCIAL ACTIVITY

4.4 RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT / PROFIT AND LOSS ACCOUNT

+/-	POZ. / ITEM	NAZWA POZYCJI / NAME OF THE ITEM	01.01.2007 r. - 31.12.2007 r.	01.01.2008 r. - 31.12.2008 r.
-	A.	Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym: / Net revenue from sale of products, commodities and raw materials, incl.:	12.362.728,00	13.381.405,00
*	-	Od jednostek powiązanych / From related entities	0,00	0,00
	I	Przychody netto ze sprzedaży produktów / Net revenue from product sale	12.362.728,00	13.381.405,00
	II	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów / Net revenue from sale of commodities and materials	0,00	0,00
-	B.	Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym: / Costs of products, commodities and materials sold, including:	6.806.179,09	7.678.036,71
*	-	Jednostkom powiązanim / To related bodies	0,00	0,00
	I	Koszt wytworzenia sprzedanych produktów / Manufacturing cost of products sold	6.806.179,09	7.678.036,71
	II	Wartość sprzedanych towarów i materiałów / Value of commodities and materials sold	0,00	0,00
	C.	Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B) / Sales margin (A-B)	5.556.548,91	5.703.368,29
	D.	Koszty sprzedaży / Costs of sales	0,00	0,00
	E.	Koszty ogólnego zarządu / General and administrative overheads	3.616.881,42	4.244.875,41
	F.	Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E) / Profit (loss) on sales (C-D-E)	1.939.667,49	1.458.492,88
-	G.	Pozostałe przychody operacyjne / Other operating income	67.186,28	73.530,03
	I	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych / Profit on the disposal of non-financial fixed assets	0,00	0,00
	II	Dotacje / Subsidies	0,00	0,00
	III	Inne przychody operacyjne / Other operating income	67.186,28	73.530,03
-	H.	Pozostałe koszty operacyjne / Other operating expenses	10.000,00	15.000,00
	I	Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych / Loss on the disposal of non-financial fixed assets	0,00	0,00
	II	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych / Revaluation of non-financial assets	0,00	0,00
	III	Inne koszty operacyjne / Other operating expenses	10.000,00	15.000,00
	IV	Rozliczenie zespołu 4 / Settlement of team 4	0,00	0,00
	I.	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F+G-H) / Operating profit (F+G-H)	1.996.853,77	1.517.022,91
-	J.	Przychody finansowe / Financial income	71.691,59	83.483,97
-	I	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym: / Dividends and profit sharing, including:	0,00	0,00
*		1. Od jednostek powiązanych / From related entities	0,00	0,00
-	II	Odsetki, w tym: / Interest rates, including:	71.691,59	82.144,03
*		1. Od jednostek powiązanych / From related entities	0,00	0,00

	III	Zysk ze zbycia inwestycji / Profit on the disposal of investments	0,00	0,00
	IV	Aktualizacja wartości inwestycji / Revaluation of investments	0,00	0,00
	V	Inne / Other	0,00	0,00
-	K.	Koszty finansowe / Financial expenses	102.057,03	71.100,47
-	I	Odsetki, w tym: / Interest, including:	102.057,03	71.100,47
*		1. Dla jednostek powiązanych / To related entities	0,00	0,00
	II	Strata ze zbycia inwestycji / Loss on the disposal of investments	0,00	0,00
	III	Aktualizacja wartości inwestycji / Revaluation of investments	0,00	0,00
	IV	Inne / Other	141,70	0,00
	L.	Zysk (strata) z działalności gospodarczej (I+J-K) / Profit (loss) on business activities (I+J-K)	1.966.488,33	1.529.406,41
-	M.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (M.I-M.II.) / Balance of extraordinary items (M.I-M.II.)	0,00	0,00
	I	Zyski nadzwyczajne / Extraordinary gains	0,00	0,00
	II	Straty nadzwyczajne / Extraordinary loss	0,00	0,00
	N.	Zysk (strata) brutto (L+M) / Profit (loss) before tax (L+M)	1.966.488,33	1.529.406,41
	O.	Podatek dochodowy / Income tax	439.688,00	338.820,00
	P.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty) / Other obligatory decreases of profit (increases of loss)	0,00	0,00
	R.	Zysk (strata) netto (N-O-P) / Net profit (loss) (N-O-P)	1.526.800,33	1.190.586,41

04 DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA PCA / PCA FINANCIAL ACTIVITY

4.5 WYKONANIE BUDŻETU POLSKIEGO CENTRUM AKREDYTACJI ZA 2008 R. / EXECUTION OF PCA BUDGET FOR 2008

	PLAN NA 2008 R. / PLAN FOR 2008	WYKONANIE BUDŻETU W 2008 R. / EXECUTION OF BUDGET IN 2008	%REALIZACJA DO PLANU / REALIZATION OF PLAN	PLAN NA 2009 R. / BUDGET PLAN FOR 2009
1. PRZYCHODY / INCOMES				
1.1. Przychody z działalności akredytacyjnej / Incomes from accreditation activity	9 900 000	13 052 005	131 %	11 800 000
1.2. Przychody finansowe / Financial incomes	50 000	83 483,97	166 %	50 000
1.3. Pozostałe wpłaty-szkolenia / Other receipts – training courses	500 000	329 400	65 %	500 000
RAZEM WPŁYWY PIENIĘŻNE / FINANCIAL RECEIPTS IN TOTAL	10 450 000	13 464 888,97	128 %	12 350 000
1.4. Pozostałe przychody operacyjne / Other operational incomes	0	73 530,03		0
OGÓŁEM / OVERALL		13 538 419		12 350 000
2. WYDATKI / OUTGOINGS				
2.1. Wynagrodzenia / Payroll	6 500 000	7 910 989,51	121 %	
2.1.1. Wynagrodzenia etatowe / Salaries for permanent personnel	3 500 000	4 272 540,45	122 %	3 900 000
2.1.2. Wynagrodzenia z umów o dzieło / Remunerations for civil law contracts	3 000 000	3 638 449,06	121 %	3 800 000
2.1.3. Dodatkowe wynagrodzenie roczne / Annual payroll surcharge	0	314 844,88		0
2.2. Składki ZUS / Social funds	665 000	566 214,23	85 %	665 000
2.3. Energia / Energy	100 000	52 186,28	52 %	100 000
2.4. Usługi obce / External services	1 500 000	1 108 506,32	73 %	1 500 000
2.5. Amortyzacja / Depreciation	150 000	227 890,95	151 %	150 000
2.6. Zużycie materiałów / Consumption of materials	400 000	640 215,37	160 %	600 000
2.7. Opłaty bankowe i podatki lokalne / Banking fees and local taxes	25 000	25 158,46	100 %	25 000
2.8. Świadczenia na rzecz pracowników / Benefits for employees	150 000	165 326,00	110 %	170 000

2.9. Podróż służbowe krajowe / Domestic business trips	100 000	31 192,82	31 %	100 000
2.10. Podróże służbowe zagraniczne / Foreign business trips	150 000	157 301,82	104 %	150 000
2.11. Koszty reprezentacji i reklamy / Representation and promotion costs	100 000	117 672,05	117 %	200 000
2.12. Koszty szkoleń / Training costs	150 000	109 344	72 %	150 000
2.13. Składki członkowskie / Membership fees	120 000	84 730,01	84 %	120 000
2.14. Koszty finansowe / Financial costs	120 000	71 100,47		120 000
2.15. Pozostałe / Others	220 000	411 339,42	186 %	600 000
RAZEM WYDATKI PIENIĘŻNE / FINANCIAL EXPENDITURES IN TOTAL	10 450 000	11 994 012,59	114 %	12 350 000
2.17. Koszty operacyjne / Operational costs		15 000,00		0
OGÓŁEM / OVERALL	10 450 000	12 009 012,59	114 %	12 350 000
3. ZYSK BRUTTO / PROFIT BEFORE TAX	0	1 529 406,41		0
4. PODATEK DOCHODOWY / INCOME TAX	0	338 820,00		0
5. ZYSK NETTO / NET PROFIT	0	1 190 586,41		0

Zgodnie z art. 34 ustawy o systemie oceny zgodności, 30 % zysku netto, tj. kwota 357.175,90 PLN, przekazana zostanie do budżetu państwa za pośrednictwem Ministerstwa Gospodarki.

In accordance with the paragraph 34 of the Act on conformity assessment system, 30 % of the net profit i.e. the amount of 357175,90 PLN, will be transferred to the state budget through the agency of the Ministry of Economy.

4.6 WYSOKOŚĆ I STRUKTURA PRZYCHODÓW Z DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ W 2008 R. / AMOUNT AND STRUCTURE OF INCOME FROM ACCREDITATION ACTIVITY IN 2008

Wyszczególnienie / Details	Plan na 2008r. / Plan for 2008	Realizacja 2008r. / Realization 2008	% realizacji / % realization	Plan na 2009r. / Plan for 2009
Oceny w procesach akredytacji / Initial assessments	850 000	1 634 032	192 %	1 105 000
Oceny w procesach nadzoru / Surveillance assessments	4 420 000	5 654 553	127 %	5 492 500
Opłata za wnioski / Application fees	250 000	427 500	171 %	550 000
Udział w systemie / Participation in the accreditation system	4 380 000	5 335 920	121 %	4 652 500
Ogółem / Overall	9 900 000	13 381 405	135 %	11 800 000

4.7 WYNAGRODZENIA W 2008 R. / PAYROLL IN 2008

Wyszczególnienie / Details	Plan na 2008r. / Plan for 2008	Realizacja 2008r. / Realization 2008	% realizacji / % Realization	Plan na 2009r. / Plan for 2009
Płace etatowe / Salaries for permanent personnel	3 500 000	4 272 540,45	122 %	3 900 000
Umowy cywilno-prawne / Remunerations for civil law contracts	3 000 000	3 638 449,06	121 %	3 800 000

Różnica między planowanym a zrealizowanym funduszem wynagrodzeń etatowych wynika z zatrudnienia nowych pracowników oraz wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

The difference between the planned and the realized payroll expenses arose from higher level of employment and the payments made to the new personnel.

4.8 PODSUMOWANIE / SUMMARY

Sytuacja finansowa Polskiego Centrum Akredytacji była w 2008 r. stabilna. Osiągnięty zysk wynikał z utrzymującej się nadal tendencji do akredytowania się nowych organizacji. Cennik świadczonych przez Polskie Centrum Akredytacji usług nie uległ w 2008 r. zmianie. Koszt roboczogodziny pozostał na nie zmienionym poziomie. Osiągnięta w 2008 r. nadwyżka finansowa przeznaczona zostanie przede wszystkim na spłatę kredytu bankowego związanego z zakupem siedziby.

The PCA financial situation was stable in 2008. The surplus of financial means resulted from continuously growing number of organizations applying for accreditation. In 2008, PCA Price List remained unchanged. The cost of man-hour remained at the same level throughout 2008. Financial surplus was planned to be allocated to the payment for the loan obtained for the purchase of the PCA premises.

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

01-382 Warszawa
ul. Szczotkarska 42
tel. + 48 22 355 70 00
fax + 48 22 355 70 18
sekretariat@pca.gov.pl
www.pca.gov.pl